คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

สุดารัตน์ กำยาน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

สุดารัตน์ กำยาน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

TECHNOLOGICAL LEADERSHIP OF BASIC EDUCATION SCHOOLS ADMINISTRATORS IN THE AREA OF SONG DISTRICT PHRAE PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

SUDARAT KAMYAN

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment

of the Requirements for the Master of Education Degree

in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ของ สุดารัตน์ กำยาน

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพ่วง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บูรณะชาติ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัชระ จตุพร)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ผู้ศึกษาค้นคว้า: สุดารัตน์ กำยาน, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บูรณะชาติ

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 169 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Title: TECHNOLOGICAL LEADERSHIP OF BASIC EDUCATION SCHOOLS ADMINISTRATORS IN THE AREA OF SONG DISTRICT PHRAE PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

Author: Sudarat Kamyan, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Santi Buranachart

Keywords: Technological Leadership, Schools Administrators

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the teachers' opinions on the technological leadership of basic education schools administrators in the area of Song district Phrae Primary Education Service Area Office 1 and 2) to compare the teachers' opinions on the technological leadership of basic education schools administrators in the area of Song district Phrae Primary Education Service Area Office 1 classified by education and work experience. The sample group includes 169 teachers in the area of Song district Phrae Primary Education Service Area Office 1, by using the sample size tables of Krejcie and Morgan and stratified random sampling. The instrument used was a 5 level estimation scale questionnaire. The statistics in the analysis were percentage, mean, standard deviation, t–test and One–way ANOVA.

The results of the research showed that 1) the result of teachers' opinions toward the technological leadership of basic education schools administrators in the area of Song district Phrae Primary Education Service Area Office 1 in both overall and aspect were at a high level.2)The comparison of the technological leadership of basic education schools administrators in the area of Song district Phrae Primary Education Service Area Office 1 classified by education and work experience in both and overall and aspect were no statistically significant difference.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณะชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง

จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณะชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข จนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร ผู้ช่วยคณบดี สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา นายบรรหาร อนันชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านกลาง (สนิทวิทยาการ) และนายอนุชิต พิพิธจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านต้นหนุน (หนุนราษฎร์สามัคคี) ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ กลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ ครูบาอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งปวง และคอยให้คำแนะนำระหว่างการศึกษามาโดยตลอด

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัวที่สนับสนุนและคอยให้กำลังใจทุกเวลาที่เหนื่อยล้า ให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน จนการเรียนผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้ศึกษามีสติปัญญาในการศึกษาค้นคว้าให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ศึกษาขอให้เป็นกตเวทิตาแด่บิดา มารดา ครอบครัวของผู้ศึกษา ตลอดจนผู้เขียนหนังสือและบทความต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษา จนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดารัตน์ กำยาน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

สมมติฐานของการวิจัย 4

ขอบเขตของการวิจัย 4

นิยามศัพท์เฉพาะ 5

ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย 7

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ 8

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี 20

บริบทสถานศึกษาในอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 35

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 39

กรอบแนวคิดในการวิจัย 46

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 47

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง....47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....49
การเก็บรวบรวมข้อมูล....51
การวิเคราะห์ข้อมูล....51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล....53
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1....54
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน....61
บทที่ 5 บทสรุป....64
สรุปผลการวิจัย....64
อภิปรายผลการวิจัย....67
ข้อเสนอแนะ....69
บรรณานุกรม....71
ภาคผนวก....77
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ....78
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย....79
ประวัติผู้วิจัย....84

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงรูปแบบภาวะผู้นำตามทฤษฎี 3-D Management Styles 16

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 27

ตาราง 3 แสดงจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาอำเภอสองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 38

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....48

ตาราง 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....54

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาพรวมของคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1.....55

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 56

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน.....57

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน.....58

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล.....59

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 60

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา..... 61

ตาราง 13 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....63

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 รูปแบบของการบริหารแบบตาข่าย Nine–Nine Style (9,9 style) 15

ภาพ 2 ภาวะผู้นำ 4 แบบ ของ Hersey and Blanchard 18

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย 46

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลกระทบจากภาวการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 เกิดการพลิกผันในด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ ส่งผลให้ภาคการศึกษามีความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มทักษะความชำนาญในการประกอบอาชีพ มีการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน และจำเป็นต้องจัดรูปแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวก สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่สนับสนุน ทรัพยากรที่จำเป็นต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่แท้จริงของการศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่ดี จึงถือเป็นเรื่องของความท้าทายที่จะปรับเปลี่ยนให้วิกฤติกลายเป็นโอกาส (101world, 2563, สื่อออนไลน์; Cahapay, 2020, p. 2) ซึ่งในโลกแห่งเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ที่ได้เข้ามาเร่งการใช้เทคโนโลยีในภาคการศึกษา ทั้งโรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีความต้องการบริการสื่อออนไลน์ผ่านช่องทางการเรียนรู้ ทั้งในลักษณะที่สถาบันการศึกษาพัฒนาขึ้นเอง หรือมีผู้พัฒนาระบบเพื่อให้ใช้ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้เพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับกับความต้องการใช้บริการการเรียนทางไกล เช่น Google Classroom, Microsoft teams, Zoom, Canva, Udemy และNotability เป็นต้น หรือการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มอย่างการเรียนภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่สาม จากเจ้าของภาษาโดยตรงที่อยู่อีกซีกโลก เช่น Voxy, Engoo เป็นต้น เพื่อตอบสนองรูปแบบวิธีการเรียนรู้วิถีใหม่ของการเรียนรู้ของสำหรับบุคคลไปในทิศทางที่ประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้มีความเฉพาะเป็นส่วนบุคคล (Personalized Learning) (Chairatchaneeboon, 2563, สื่อออนไลน์; Langworthy and Neufeld, 2017)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังจะเห็นได้จากนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ได้แก่ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78(3) ว่าด้วย การส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 9 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ว่าด้วยเรื่องการพัฒนา

และประยุกต์ใช้ ICT เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของประเทศ ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดรับกับนโยบายข้างต้น จึงได้จัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2557–2559 โดยมีสาระสำคัญคือ ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยมีพันธกิจ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพด้านการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ 3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา 4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการและการบริการ 5) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายในการเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ โดยการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้แบบออนไลน์ สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาด้วยอุปกรณ์ส่วนตัวที่ทันสมัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, สื่อออนไลน์)

ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการวางแผนและจัดการระบบเทคโนโลยีในระบบการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ นอกจากการวางแผนเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพแล้วนั้น ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องเป็นผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีไปบูรณาการให้เข้ากับการจัดการศึกษา โดยเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษาเพื่อลดภาระของครูผู้สอน และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในองค์กรให้เหมาะสม เพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีให้เกิดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในอนาคต และเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์สูงสุด ดังงานวิจัยของ สุทธนู ศรีไศย์ และคณะ (2547, หน้า 13) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมของประเทศ อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับตัวชี้วัด เกณฑ์ที่ตั้งไว้ สิ่งที่ต้องปรับปรุงด่วนใน 2 อันดับแรก คือ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ ปัญหาดังกล่าวแสดงถึงประสิทธิภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา

ครู และนักเรียน ที่ควรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ไม่เพียงแต่การจัดหาวัสดุอุปกรณ์เท่านั้น ควรให้ความสำคัญเรื่องประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีทั้งในด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาควบคู่กันไป (คมพิศิษฐ์ ศรีบุญเรือง, 2558, หน้า 3)

จากที่กล่าวมาข้างต้น คุณลักษณะภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก คือ คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี หากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีไปบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษา และมีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีแล้ว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการนำเทคโนโลยีไปใช้ในห้องเรียนของครู โดยมุ่งส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้ที่จำเป็นทั้งความรู้ในศาสตร์การสอน ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหารายวิชา และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีอย่างดีแล้ว ครูก็จะสามารถบูรณาการความรู้ทั้ง 3 ส่วนนี้เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังที่ Rogers (2000) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำเทคโนโลยีไปบูรณาการความรู้กับการพัฒนาหลักสูตรและการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครู

ประเด็นเหล่านี้ล้วนบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับคุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ว่ามีการแสดงออกถึงระดับคุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีอยู่ในระดับใด โดยมีประเด็นพิจารณา 5 ข้อ ได้แก่ 1) มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 3) มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 4) มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และ 5) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีภายในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความเห็นคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความเห็นคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยกำหนดกรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์เกี่ยวกับคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และ 5) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 301 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 281 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

ขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน

1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์
2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ไว้ดังนี้

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ สมรรถนะ ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยี เรียนรู้เทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่อง มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี และรู้จักนำความรู้ความรู้เหล่านั้นไปบูรณาการกับการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษาให้เป็นหนึ่งเดียวอย่างมีความหมายบนพื้นฐานของทฤษฎีตลอดจนใช้อิทธิพล อำนาจและจูงใจให้ครู นักเรียน มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นไป เพื่อลดช่องว่างทางเทคโนโลยี มุ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงที่คุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน

1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เชิงเทคโนโลยี ต้องมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย ตระหนักถึงความสำคัญและกระตุ้นให้เกิดการผสานวิสัยทัศน์ สามารถพัฒนาวิสัยทัศน์ สู่การปฏิบัติที่เป็นจริงโดยการแปลงวิสัยทัศน์สู่แผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างเครือข่ายชุมชนให้ธำรงไว้อย่างยั่งยืน เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการนำวิสัยทัศน์สู่ความเป็นจริง

2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนจะต้องเป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างของการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยี และสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครู นักเรียน สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม โดยจะต้องส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาปรับใช้และบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานักเรียนทุกคน

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีความสามารถประยุกต์เทคโนโลยีในการเพิ่มขยาย สนับสนุนการจัดการ การปฏิบัติ มีการส่งเสริม ชักนำ และพัฒนาขีดความสามารถของทีมงาน ในการนำเทคโนโลยีมาใช้บูรณาการในการบริหารงานโรงเรียน และจัดการเรียนรู้ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ผสมกลมกลืนระหว่างเทคโนโลยีและนโยบาย

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและการประเมินผล การบริหารจัดการเรียนการสอน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และประเมินการบริหารคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในองค์กรได้อีกด้วย

5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวการใช้เทคโนโลยี แสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความระมัดระวังและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมและไม่ขัดกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ทำให้นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรม ด้วยออกกฎระเบียบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา และบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยการสนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนของรัฐที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแพร่ อำเภอสอง อำเภอหนองม่วงไข่ และอำเภอร้องกวาง รวมทั้งสิ้น จำนวน 118 แห่ง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

1. ผู้บริหารสถานสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาคุณลักษณะผู้เชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ไปใช้กำหนดนโยบายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีพัฒนาบุคลากรให้มีภาวะผู้นำที่มีความร่วมสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ดำเนินไปถึงเป้าหมายในการบริหารสถานศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถนำผลการศึกษาคุณลักษณะผู้เชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการขยายขอบเขตในการศึกษาให้กว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยได้รวบรวมเอาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
   1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
   1.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
2. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี
   2.1 ความหมายของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี
   2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี
   2.3 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารการศึกษา
3. บริบทสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   4.1 งานวิจัยในประเทศ
   4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของภาวะผู้นำ

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีนักวิชาการ และนักการศึกษาให้ความหมายเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้อย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

Weisinger and Koontz (1993, p. 437) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นเรื่องของศิลปะในการใช้อิทธิพล หรือกระบวนการการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เขามีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ซึ่งมีมุมมองด้านศิลปะ

ฮาลปิน (Halpin, 1996, p. 199) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง

1. บุคคลผู้มีบทบาทหรืออิทธิพลต่อคนในหน่วยงานมากกว่าคนอื่น

2. บุคคลที่มีบทบาทเหนือผู้อื่น

3. บุคคลที่มีบทบาทอันสำคัญที่สุด ในการทำงานที่ทำให้หน่วยงานดำเนินไปสู่จุดหมายที่วางไว้

4. บุคคลหนึ่งซึ่งได้รับการคัดเลือกจากบุคคลอื่นให้เป็นผู้นำ

5. บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งผู้นำในหน่วยงานหรือหัวหน้าหน่วยงาน

Schwartz (1996, p. 491) ที่ให้ความหมายภาวะผู้นำว่า เป็นศิลปะในการชี้แนะผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ

ส่วนความหมายของผู้นำทางด้านการศึกษานั้น มีนักวิชาการ และนักการศึกษาให้ความหมายเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้อย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

Terry (1997, p. 76) ได้ให้ความหมายผู้นำไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่ใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ ซึ่งมีต่อผู้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Bennis and Nanus (1985, p. 19) กล่าวว่า ผู้นำทางการศึกษามีความสำคัญที่เป็นพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ ประการแรก เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อประสิทธิภาพขององค์การ ความสำเร็จขององค์การขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำที่รับรู้ได้ ประการที่สอง การเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปทำให้เกิดความสำคัญของการมีหลักยึดเหนี่ยวและเป้าหมายในการนำทาง ผู้นำ คือ ผู้ที่เข้ามาเติมเต็ม และประการที่สามโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในระดับชาติ บทบาทหลักของผู้นำทางการศึกษาก็คือ การแบ่งเบาภาระที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชน

Daft (2005 อ้างอิงใน จรูญรัตน์ วัฒนศักดิ์ศิริ, 2561, หน้า 13) ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของคนที่เป็นผู้นำในการใช้อิทธิพลหรือโน้มน้าวบุคคลอื่น เพื่อนำไปสู่การบรรลุถึงเป้าหมายขององค์การ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงภาวะผู้นำก็แสดงว่าต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ คนซึ่งได้แก่ผู้นำและผู้ตาม การโน้มน้าวหรืออิทธิพล และเป้าหมายขององค์การ

นักวิชาการไทยได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ดังนี้

เนตร์พัณณา ยาวิราช (2552, หน้า 1) ได้ให้ความหมายผู้นำไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น หมายถึงบุคคลซึ่งได้รับการยอมรับให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่าง ๆ ในองค์การต้องอาศัยบุคคลที่เป็นผู้นำและมีความเป็นผู้นำ จึงจะทำให้

องค์การดำเนินไปอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และนำพาหน่วยงานไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

ชลธน วรรณศรียพงษ์ (2553, หน้า 10) ได้ให้ความหมายผู้นำไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานอาจได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งหรือบุคคลที่มีอิทธิพลในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้นำกับผู้บริหารอาจเป็นบุคคลเดียวกันหรือคนละบุคคลก็ได้ ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารอาจเป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่แต่ขาดภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ ซึ่งสามารถจะเป็นผู้บริหารได้ แต่อาจมิใช่ผู้นำที่แท้จริงของกลุ่ม ในขณะที่บุคคลอื่น อาจเป็นที่ยอมรับนับถือจากสมาชิกในกลุ่มมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่ม มีพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความเป็นผู้นำ ดังนั้นในหน่วยงานอาจมีผู้นำหลายคนนอกเหนือจากผู้นำโดยตำแหน่ง ฉะนั้น พฤติกรรมความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญมากต่อผู้บริหาร และผู้นำที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 21) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการในการใช้อิทธิพลการจูงใจ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมกับปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและลักษณะของผู้นำที่มีการแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่ความสำเร็จ

ภาวะผู้นำ 5 ระดับ (The 5 Levels of Leadership) แม็กซ์เวลล์ (2555, หน้า 7–12) ได้นำเสนอแนวคิดภาวะผู้นำ 5 ระดับ คือ 1) ระดับที่ 1 ตำแหน่งหน้าที่ หรือ Position เป็นผู้นำระดับเริ่มต้นพลังโน้มน้าว มาจากตำแหน่งหน้าที่ ผู้นำประเภทนี้จะยึดติดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ นโยบาย และผังองค์กรต่าง ๆ เพื่อควบคุมผู้อื่น 2) ระดับที่ 2 การยอมรับ หรือ Permission ผู้นำระดับที่ 2 นี้อยู่ที่ความสัมพันธ์กับคนอื่นในระดับของการยอมรับ ใช้การสร้างบารมีกับบุคลากรในองค์กรหัวใจของระดับนี้ คือ ผู้นำต้องชื่นชอบที่มงานของตนเอง 3) ระดับที่ 3 การสร้างผลงาน หรือ Production จุดสำคัญของระดับนี้ คือ การสร้างสรรค์งาน เมื่องานบรรลุเป้าหมาย ทำให้เกิดกระแสบวกขึ้นในองค์กร ผู้นำจะกลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะนำคนให้ทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) ระดับที่ 4 การพัฒนาคน หรือ People Development ผู้นำระดับนี้จะมีความสามารถในการให้อำนาจให้ผู้อื่นพัฒนาคนในองค์กรเป็นผู้นำทีมเกิดทีมงานที่มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ก่อให้เกิดความจงรักภักดีขึ้นในองค์กร ร) ระดับที่ 5 จุดสูงสุด หรือ Pimacle ผู้นำระดับนี้มักจะพัฒนามาจากระดับ 1–4 ซึ่งกว่าจะมาถึงระดับนี้ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์อย่างมาก ผู้นำระดับนี้มักอยู่เหนือตำแหน่งอยู่เหนือองค์กร ผู้นำระดับนี้สามารถสร้างโอกาส สร้างผลงานดี ๆ ได้ด้วยการยอมรับของผู้ตาม

จากข้างต้นสามารถสรุปความหมายของภาวะผู้นำ คือ บุคคลซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุดในการทำงานที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่นให้เป็นผู้มีความสามารถหรือพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงให้เห็นได้ว่าสามารถนำพาบุคลากรและนำพาองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ด้วยความเต็มใจ พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานร่วมกันตั้งไว้

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

สมัยโบราณมนุษย์มีความเชื่อว่า การเป็นผู้นำเป็นเรื่องของความสามารถที่เกิดขึ้นเฉพาะตระกูลหรือเฉพาะบุคคล และสืบเชื้อสายกันได้บุคลิกและลักษณะของการเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ ผู้ที่เกิดในตระกูลของผู้นำย่อมจะต้องมีลักษณะผู้นำด้วย แต่แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งได้มีการศึกษาและรวบรวมทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยแบ่งตามระยะของการพัฒนา ดังนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2546 อ้างอิงใน ทิมมิกา เครือเนตร, 2552, หน้า 14) ได้มีการแบ่งทฤษฎีเกี่ยวกับกาวะผู้นำออกเป็น 4 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Trail Theories)
2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theories)
3. ทฤษฎีตามสถานการณ์ (Situational or Contingency Leadership Theories)
4. ทฤษฎีความเป็นผู้นำชิงปฏิรูป (Trans Transformational Leadership Theories)

สำหรับรายละเอียดทฤษฎีทั้ง 4 นั้น มีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Trait Theories)

ระยะแรกของการศึกษากาวะผู้นำเริ่มในปี ค.ศ. 1930-1940 แนวคิดมาจากทฤษฎีมหาบุรุษ (Gircatman Theory of Leadership) ของกรีกและโรมันโบราณ มีความเชื่อว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือโดยกำเนิด (Born Leader) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้ลักษณะผู้นำที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงจะประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพซึ่งแสดงถึงการเป็นผู้นำและต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถด้วย ผู้นำในยุคนี้ ได้แก่ พระเจ้านโปเลียน ฮิตเลอร์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระเจ้าตากสินมหาราช เป็นต้น ตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับ Trait Theories ของ Gardner (1989 อ้างอิงใน กัลยภรณ์ ดาราการ ณ อยุธยา, 2554, หน้า 15) ได้แก่

1.1 The Tasks of Leadership: กล่าวถึงงานที่ผู้นำจำเป็นต้องมี 9 อย่าง ได้แก่ มีการกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม มีบรรทัดฐานและค่านิยมของกลุ่ม รู้จักสร้างและใช้แรงจูงใจ

มีการบริหารจัดการ มีความสามารถในการปฏิบัติการ สามารถอธิบายได้ เป็นตัวแทนของกลุ่ม แสดงถึงสัญลักษณ์ของกลุ่ม และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 Leader–constituent Interaction เชื่อว่า ผู้นำต้องมีพลังวิเศษเหนือบุคคลอื่น หรือมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ๆ เพื่อที่สนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐาน ความคาดหวังของบุคคล และผู้นำต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถพัฒนาตนเองและ พัฒนาให้ผู้ตามมีความแข็งแกร่ง และสามารถยืนอยู่ด้วนตนเองอย่างอิสระทฤษฎีนี้ พบว่า ไม่มีคุณลักษณะที่แน่นอนหรือชี้ชัดของผู้นำเพราะผู้นำอาจไม่แสดงลักษณะเหล่านี้ออกมา

2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theories)

เนื่องจากว่า การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำตามแนวความคิดของทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำข้างต้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงทำให้เกิดแนวทางการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ คือ การศึกษาความเป็นผู้นำตามแนวทางการศึกษาด้านพฤติกรรมผู้นำ หรือที่เรียกว่า ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเน้น ความมีประสิทธิภาพของผู้นำ มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่แบบพฤติกรรมของผู้นำที่นำมาใช้ปฏิบัติหรือแสดงออกต่อผู้ใต้บังกับบัญชา ซึ่งตามหลักพื้นฐานของทฤษฎีนี้จะมีพฤติกรรมของผู้นำอยู่ 2 แบบ คือ พฤติกรรมแบบมุ่งงาน กับพฤติกรรมแบบมุ่งคนหรือมุ่งความสัมพันธ์ ผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งงาน จะยึดถืองานเป็นสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด มุ่งหวังผลการทำงาน และผลผลิตสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดีที่จะมีระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งที่คนหรือมุ่งความสัมพันธ์ จะยึดถือจิตใจความรู้สึกของผู้ใต้บังกับบัญชาเป็นสำคัญ เน้นในความเห็นอกเห็นใจ ความนับถือ และความอบอุ่นในความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ขอกล่าวถึงทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่สำคัญดังต่อไปนี้

การศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชแกน (The Michigan Studies) นักศึกษามหาวิทยาลัยมิชีแกนได้ศึกษา เรื่อง ความเป็นผู้นำ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชากับประสิทธิผลในการทำงาน ซึ่งได้ข้อสรุป 3 ประการ ดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และศุภร เสรีรัตน์, 2542, หน้า 437)

1. พฤติกรรมผู้นำ ซึ่งมุ่งที่คนหรือพนักงาน หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่เน้นที่ผู้ใต้บังคับบัญชา กล่าวคือ เน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลสนใจและเข้าใจความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. พฤติกรรมผู้นำซึ่งมุ่งที่ผลผลิตหรืองาน หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งหรือเน้นที่ผลผลิตหรืองาน โดยจะมีพฤติกรรมตรงกันข้ามกับผู้นำที่เน้นที่ผู้ใต้บังคับบัญชา

กล่าวคือ เน้นที่การทำงาน เทคนิคต่าง ๆ ในการทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำแบบนี้จะมองว่าผู้ใต้บังคับบัญชา หรือพนักงานเป็นเพียงปัจจัยอย่างหนึ่งที่ใช้ทำงานให้สำเร็จเท่านั้น นักวิชาการกลุ่มนี้มีความเห็นว่าพฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งเน้นที่คนมากกว่ามุ่งมั่นที่ผลผลิตหรืองานจะทำให้เกิดประสิทธิภาพมากกว่า เพราะตนหรือผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเต็มใจ และกระตือรือร้น ผลผลิตสูงขึ้น ส่วนพฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งเน้นที่ผลผลิตหรืองานจะมีผลตรงข้าม คือ จะไม่ได้รับการทุ่มเททำงานจากผู้ใต้บังคับบัญชานัก ผลผลิตจึงต่ำกว่า ตารางการจัดการ ของ Blake and Mouton เป็นการใช้ตารางเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้นำ ซึ่งได้ถูกพัฒนาโดย Blake and Mouton พฤติกรรมของผู้นำดังกล่าว มี 2 ลักษณะ ดังนี้ การมุ่งที่คน หมายถึง การเอาใจใส่ทุกข์สุข ช่วยเหลือสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมุ่งที่งานหรือการผลิต หมายถึง การมุ่งเน้นหรือการให้ความสำคัญกับงานมากกว่าคน ไม่ชอบการมอบหมายงาน หรือกระจายอำนาจ

การศึกษาของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ (The Ohio State Studies) ได้มีการรวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำ เมื่อประมาณปลายปี 1940 พฤติกรรมผู้นำมี 2 ลักษณะ ดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และและศุภร เสรีรัตน์, 2542, หน้า 437)

1. ผู้นำที่มุ่งงาน หรือคำนึงถึงตนเองเป็นหลัก เป็นลักษณะของผู้นำที่มักจะกำหนดบทบาทตนเอง ทำงานอย่างมีระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน และบทบาทพนักงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร มักจะมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สูง เห็นได้จากการมอบหมายงานที่มีรายละเอียดมาก และการคาดหวังในผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาไว้สูง เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด

2. ผู้นำที่มุ่งคนหรือคำนึงถึงผู้อื่นเป็นหลัก เป็นลักษณะของผู้นำที่ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของพนักงาน และพยายามที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้ตามเกิดความพึงพอใจ หรือเป็นลักษณะผู้นำที่มีการแสดงออกในพฤติกรรมที่ให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความห่วงใยและเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ ช่วยเหลือเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว มีท่าทีของความเป็นมิตรและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้าพบได้ทุกเวลา ให้ความเป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียม สร้างความสัมพันธ์แบบไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้ร่วมงาน

แนวตาข่ายการจัดการของ Blake and Mouton's Managerial Grid Blake and Mouton กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่ดีมีปัจจัย 2 อย่าง คือ คน (People) และผลผลิต (Product) โดยกำหนดคุณภาพและลักษณะสัมพันธภาพของคนเป็น 1–9 และกำหนดผลผลิตเป็น 1–9 เช่นกัน และสรุปว่า

ถ้าคนมีคุณภาพสูงจะส่งผลให้ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพสูงตามไปด้วยเรียกรูปแบบนี้ว่า Nine–Nine Style (9,9 Style) ซึ่งรูปแบบของการบริหารแบบตาข่ายนี้จะแบ่งลักษณะเด่น ๆ ของผู้นำไว้ 5 แบบ คือ

2.1 แบบมุ่งงาน (Task–oriented/authority Compliance) แบบ 9,1

ผู้นำจะมุ่งแต่งาน เป็นหลัก (Production Oriented) สนใจคนน้อย มีพฤติกรรมแบบเผด็จการ จะเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม เน้นผลผลิต ไม่สนใจสัมพันธภาพของผู้ร่วมงาน ห่างเหินผู้ร่วมงาน

2.2 แบบมุ่งคน (Country Club Management) แบบ 1,9

ผู้นำจะเน้นการใช้มนุษยสัมพันธ์ และเน้นความพึงพอใจของผู้ตามในการทำงาน ไม่คำนึงถึงผลผลิตขององค์กรส่งเสริมให้ทุกคน มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวใหญ่ที่มีความสุข นำไปสู่สภาพการณ์สิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ ไม่สร้างความกดดันแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้บริหารมีความเชื่อว่า บุคลากรมีความสุขในการทำงาน การนิเทศในการทำงานควรมีเพียงเล็กน้อย ไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมในการทำงาน ลักษณะคล้าย การทำงานในครอบครัวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจ ความสนุกสนานในการทำงานของผู้ร่วมงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการต่อต้านต่าง ๆ

2.3 มุ่งคนต่ำ มุ่งงานต่ำ (Impoverished) แบบ 1,1

ผู้นำจะสนใจคนและสนใจงานน้อยมาก ใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อยเพื่อให้งานดำเนินไปตามที่มุ่งหมายและคงไว้ซึ่งสมาชิกภาพขององค์กร ผู้บริหารมีอำนาจในตนเองและอิทธิพลต่อผู้อื่นต่ำ มีการประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาน้อย เพราะขาดภาวะผู้นำและมักจะมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำเป็นส่วนใหญ่

2.4 แบบทางสายกลาง (Middle of the Road Management) แบบ 5,5

ผู้บริหารหรือผู้นำหวังผลงานเท่ากับขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งอยู่ในระดับกลาง ใช้ระบบที่มีกฎ ระเบียบ แบบแผน ผลงานได้จากการปฏิบัติตามระเบียบ โดยเน้นขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจ หลีกเลี่ยงการใช้กำลังและอำนาจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นตามความคาดหวังของผู้บริหาร มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการทำงาน หลีกเลี่ยงการทำงานที่เสี่ยงเกินไป มีการประนีประนอมในการจัดการกับความขัดแย้ง ผู้ร่วมงานคาดหวังว่าผลประโยชน์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่ได้กระทำลงไป

2.5 แบบทำงานเป็นทีม (Team Management) แบบ 9,9

ผู้นำให้ความสนใจทั้งเรื่องงานและขวัญกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา คือ สร้างสมดุลระหว่างความต้องการขององค์กร และความต้องการของคนทำงาน โดยไม่ขัดแย้งกัน

เน้นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในการทำงานสนุก ผลสำเร็จของงานเกิดจากความรู้สึกยึดมั่นของผู้ปฏิบัติ ในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก สัมพันธภาพระหว่างผู้นำกับผู้ตามเกิดจากความไว้วางใจ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ผู้บริหารแบบนี้เชื่อว่าตนเป็นเพียงผู้เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น อำนาจการวินิจฉัยสั่งการและอำนาจการปกครองบังคับบัญชายังอยู่ที่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีการยอมรับความสามารถของแต่ละบุคคลก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

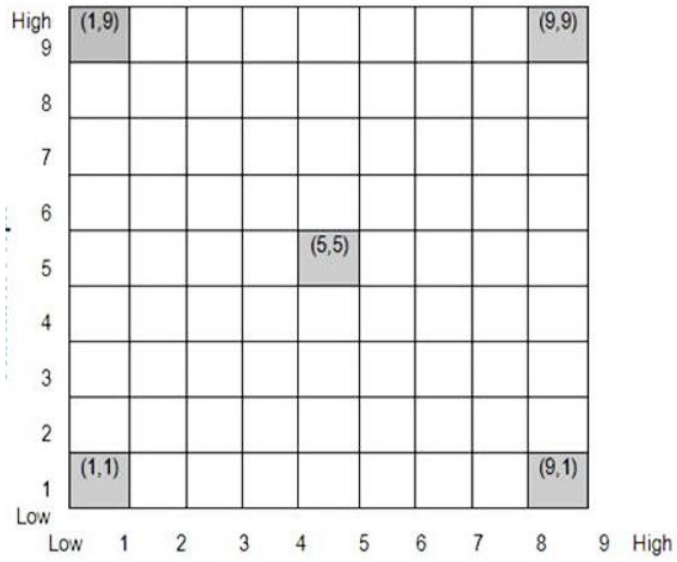

ภาพ 1 รูปแบบของการบริหารแบบตาข่าย Nine–Nine Style (9,9 style)

ที่มา: Blake and Mouton, 1964 อ้างอิงใน กฤษพล อัมระนันท์, 2559, หน้า 29

3. ทฤษฎีตามสถานการณ์ (Situational or Contingency Leadership Theories)

เป็นทฤษฎีที่นำปัจจัยสิ่งแวดล้อมของผู้นำมาพิจารณาว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของผู้บริหาร ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่อำนวยให้ ได้แก่

3.1 แนวคิดทฤษฎี 3–D Management Style

Reddin (1970 อ้างอิงใน กัลยภรณ์ ดาราการ ณ อยุธยา, 2554, หน้า 18–19) เพิ่มมิติประสิทธิผลเข้ากับมิติพฤติกรรมด้านงาน และมิติพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ Reddin กล่าวว่า แบบภาวะผู้นำต่าง ๆ อาจมีประสิทธิผลหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ซึ่งประสิทธิผลจะหมายถึงการที่ผู้บริหารประสบความสำเร็จในผลงานตามบทบาทหน้าที่และ

ความรับผิดชอบที่มีอยู่ แบบภาวะผู้นำจะมีประสิทธิผลมากหรือน้อยไม่ได้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริหารที่มุ่งงานหรือมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งแบบภาวะผู้นำกับสถานการณ์ที่เข้ากันได้อย่างเหมาะสม เรียกว่า มีประสิทธิผล แต่ถ้าไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เรียกว่า ไม่มีประสิทธิผล และ Reddin ยังแบ่งผู้นำออกเป็น 4 แบบ

ตาราง 1 แสดงรูปแบบภาวะผู้นำตามทฤษฎี 3-D Management Styles

ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ	ลักษณะพื้นฐานภาวะผู้นำ	ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
1. Deserter คือ ผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่และหนีงาน	Separated	Bureaucrat คือ ทำงานแบบเครื่องจักรไม่มีความคิดสร้างสรรค์
2. Autocrat คือ ผู้นำที่เอาแต่ผลของงานอย่างเดียว	Dedicated	Benevolent Autocrat คือ มีความเมตตากรุณาผู้ร่วมงานมากขึ้น
3. Missionary คือ เห็นแก่สัมพันธภาพ เสียสละทำคนเดียวจึงได้คุณภาพงานต่ำ	Related	Developer คือ ต้องรู้จักพัฒนาผู้ตามให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น
4. Compromiser คือ ผู้ประนีประนอมทุก ๆ เรื่อง	Integrated	Executive คือ ต้องมีผลงานดีเลิศและสัมพันธภาพก็ดีด้วย

ที่มา: กัลยภรณ์ ดารากร ณ อยุธยา, 2554, หน้า 18-19

Reddin กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการระบุสถานการณ์มี 5 ประการ คือ เทคโนโลยี ปรัชญาองค์การ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา และ Reddin ได้เสนอแนะว่า องค์ประกอบทางสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบภาวะผู้นาที่เหมาะสม ได้แก่ องค์ประกอบทางเทคโนโลยี องค์การ และคน ดังนั้น ในการบริหารจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะใช้วิจารณญาณพิจารณาว่า จะยึดองค์ประกอบตัวใดเป็นหลักในการใช้รูปแบบภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 Theory Z Organization

William (1981) เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์และความดีอยู่ในตัว ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางาน และมีการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนล่าง (Decentralization) และพัฒนาถึงคุณภาพชีวิต ผู้นำเป็นเพียงผู้ที่คอยช่วยประสานงานร่วมคิดพัฒนาและใช้ทักษะในการอยู่ร่วมกัน

3.3 Life–Cycle Theories

Hersey and Blanchand (1988) ได้เสนอทฤษฎีวงจรชีวิต โดยได้รับอิทธิพลจากทฤษฎี Reddin และยังยึดหลักการเดียวกัน คือ แบบภาวะผู้นำอาจมีประสิทธิผลหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ องค์ประกอบของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ตามทฤษฎีของ Hersey and Blanchand (1988) ประกอบด้วย

1. ปริมาณการออกคำสั่ง คำแนะนำต่าง ๆ หรือพฤติกรรมด้านงาน
2. ปริมาณการสนับสนุนทางอารมณ์ สังคม หรือพฤติกรรมด้านมนุษย์สัมพันธ์
3. ความพร้อมของผู้ตามหรือกลุ่มผู้ตาม

Herscy and Blanchand (1988) แบ่งภาวะผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือ

1. ผู้นำแบบบอกทุกอย่าง (Telling) ผู้นำประเภทนี้จะให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและดูแลลูกน้องอย่างใกล้ชิด เหมาะสมกับผู้ตามที่มีความพร้อมอยู่ในระดับที่ 1 คือ (M1) บุคคลมีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำ

2. ผู้นำแบบขายความคิด (Selling) ผู้นำประเภทนี้จะคอยชี้แนะบ้างว่าผู้ตามขาดความสามารถในการทำงาน แต่ถ้าผู้ตามได้รับการสนับสนุนให้ทำพฤติกรรมนั้นโดยการให้รางวัลก็จะทำให้เกิดความเต็มใจที่จะรับผิดชอบงานและกระตือรือร้นที่จะทำงานมากขึ้น ผู้บริหารจะใช้วิธีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง และต้องคอยสั่งงานโดยตรง อธิบายให้ผู้ตามเข้าใจ จะทำให้ผู้ตามเข้าใจและตัดสินใจในการทำงานได้ดี เหมาะกับผู้ตามที่มีความพร้อมในการทำงานอยู่ในระดับที่ 2 คือ (M2) บุคคลมีความพร้อมอยู่ใบระดับต่ำถึงปานกลาง

3. ผู้นำแบบเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม (Participation) ผู้นำประเภทนี้จะคอยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการตัดสินใจ มีการซักถาม มีการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง หรือรับฟังเรื่องราวปัญหาต่าง ๆ จากผู้ตาม คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้เต็มความรู้ความสามารถและมีประสิทธิภาพ เหมาะกับผู้ตามที่มีความพร้อมอยู่ในระดับ 3 (M3) คือความพร้อมของผู้ตามอยู่ในระดับปานกลางถึง ระดับสูง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสามารถแต่ไม่เต็มใจที่จะรับผิดชอบงาน

4. ผู้นำแบบมอบหมายงานให้ทำ (Delegation) ผู้บริหารเพียงให้คำแนะนำและช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ผู้ตามคิดและตัดสินใจเองทุกอย่าง เพราะถือว่าผู้ตามที่มีความพร้อมในการทำงานระดับสูงสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพได้ดี เหมาะกับผู้ตามที่มีความพร้อมอยู่ในระดับ 4 (M4) คือ ความพร้อมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีทั้งความสามารถและเต็มใจหรือมั่นใจในการรับผิดชอบการทำงาน

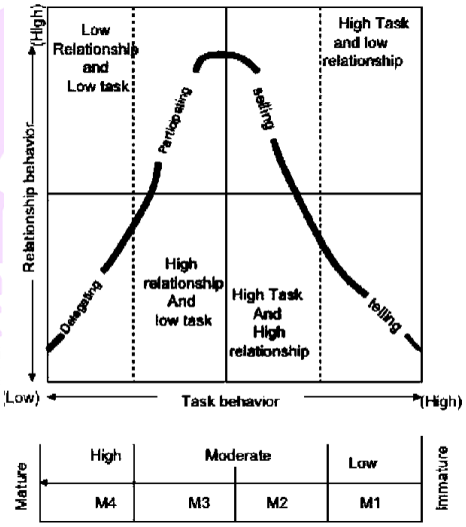

ภาพ 2 ภาวะผู้นำ 4 แบบ ของ Hersey and Blanchard

ที่มา: จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555, หน้า 206

3.4 Fiedler's Contingency Model of Leadership Effectiveness

Fiddler (1967) กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยปัจจัย 3 ส่วน คือ

3.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม บุคลิกภาพของผู้นำมีส่วนสำคัญที่จะทำให้กลุ่มยอมรับ

3.4.2 โครงสร้างของงาน งานที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับโครงสร้างของงานอำนาจของผู้นำจะลดลง แต่ถ้างานใดต้องใช้ความคิด การวางแผน ผู้นำจะมีอำนางมากขึ้น

3.4.3 อำนาจของผู้นำ ผู้นำที่ดีที่สุด คือ ผู้ที่เห็นงานสำคัญที่สุด แต่ถ้าผู้นำที่จะทำเช่นนี้ให้ผู้นำต้องมีอำนาจและอิทธิพลมาก แต่ถ้าผู้นำมีอิทธิพลหรืออำนาจไม่มากพอ

จะกลายเป็นผู้นำที่เห็นความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างผู้นำและผู้ตามมากกว่าเห็นความสำคัญของงาน

ทฤษฎีของ Fiedler (1967) ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ถ้าสัมพันธภาพของผู้นำและผู้ตามดี และมีโครงสร้างของงานชัดเจน ผู้นำจะสามารถควบคุมสถานการณ์ขององค์กรได้

4. ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theories)

Burns (1978) ได้เสนอ ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theory) เดิม Burns (1978) เชื่อว่า ผู้บริหารควรมีลักษณะความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมาย (Transactional Leadership โดยอธิบายว่า เป็นวิธีการที่ผู้บริหารจูงใจผู้ตามให้ปฏิบัติตามที่คาดหวังไว้ด้วยการระบุข้อกำหนดงานอย่างชัดเจนและให้รางวัล เพื่อการแลกเปลี่ยนกับความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายของผู้ตาม การแลกเปลี่ยนนี้จะช่วยให้สมาชิกพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของงาน ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมายจะมีประสิทธิภาพสูงภายใต้สภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างคงที่ ผู้บริหารจะใช้ความเป็นผู้นำแบบนี้ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งที่ค่อนข้างสั้น แต่เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันแต่ละองค์การมีการแข่งขันมากขึ้น Burns (1978) จึงได้เสนอวิธีการของความเป็นผู้นำแบบใหม่ที่สามารถจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้มากกว่าที่คาดหวังไว้ เรียกว่า ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theory) การที่ผู้นำและผู้ตามช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อยกระดับขวัญและแรงจูงใจของแต่ละฝ่ายให้สูงขึ้น แนวคิดใหม่ของ Burns (1978) เชื่อว่า ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมายกับความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป เป็นรูปแบบที่แยกจากกันโดยเด็ดขาด และการแสดงความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ การแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำในเชิงปฏิรูป

Burns (1978) สรุปลักษณะผู้นำเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้น ได้ถูกเสนอ โดยนักวิจัยหลายท่านเพื่ออธิบายว่า ผู้นำประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางในองค์การได้อย่างไร แนวความคิดนี้ ถูกพัฒนาครั้งแรกโดย Burns (1978 อ้างอิงใน วีรยา พวงไทย, 2550, หน้า 5) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีแนวคิดที่ว่า ผู้นำจะใช้พฤติกรรมที่ซับซ้อนมากกว่าโครงสร้างที่มีมาแต่แรกเริ่ม (Nahavandi, 1997 อ้างอิงใน วีรยา พวงไทย, 2550, หน้า 10–15)

2. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ ซึ่งกระตุ้นพนักงานให้ทำงาน และจัดหารางวัลเป็นผลตอบแทนการใช้ความพยายามพนักงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542 อ้างอิงใน วีรยา พวงไทย, 2550, หน้า 1) ผู้นำประเภทนี้จะใช้วิธีแนะแนว และกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้ไปในทิศทางที่เป้าหมายถูกสร้างไว้ด้วยการอธิบายกฎเกณฑ์ และความต้องการงานอย่างชัดเจน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542 อ้างอิงใน วีรยา พวงไทย, 2550, หน้า 16) นอกจากนี้ ภาวะผู้นำแบบที่สำคัญนั้น มุ่งไปที่การแลกเปลี่ยนและการติดต่อระหว่างผู้นำและผู้ตาม

3. ภาวะผู้นำ จริยธรรม (Moral Leadership) ผู้นำที่ยกระดับความประพฤติของมนุษย์และความปรารถนาเชิงจริยธรรมของทั้งสองฝ่ายให้สูงขึ้น และก่อให้เกิดการเปลี่ยนสภาพทั้งสองฝ่าย โดยที่ผู้นำตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ตามอำนาจของผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำทำให้ผู้ตามเกิดความไม่พึงพอใจต่อสภาพเดิม ทำให้ผู้ตามเกิดความขัดแย้งระหว่างค่านิยมกับวิธีการปฏิบัติ สร้างจิตสำนึกให้ผู้ตามเกิดกวามต้องการอย่างแรงกล้า และเป็นความต้องการที่สูงกว่าเดิมตามระดับความต้องการของมาสโลว์ แล้วจึงดำเนินการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะทำให้ผู้ตามร่วมมือกันเคลื่อนไหวไปสู่จุดหมายที่สูง และยังเป็นประโยชน์ทั้งแก่ผู้นำและผู้ตาม (Nahavandi, 1997 อ้างอิงใน วีรยา พวงไทย, 2550, หน้า 10–15)

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

ความหมายของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

ภาวะผู้นำไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ที่ตำแหน่งหรืองาน ภาวะผู้นำเป็นคำที่กว้างที่ใช้กันอยู่ในสังคม ผู้ที่จะเป็นผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์และการจินตนาการเช่นเดียวกับความรู้ ภาวะผู้นำเป็นความสามารถที่จะนำบุคคล เครื่องมือ และทรัพยากร พร้อมกับการแก้ปัญหาให้ได้รับผลสำเร็จ ในโลกปัจจุบัน ทุกคนต้องก้าวเดินไปด้วยกันแม้จะแตกต่างกันด้านเชื้อชาติ สภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีจะเป็นหนทางหรือเครื่องมือสู่ผลสำเร็จ

Schmidt and Portcus (2000) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีว่าเป็นความสามารถของผู้นำในการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่มีทุนต่ำ ความสามารถนี้เรียกว่า Cost Competence ขณะเดียวกันผลิตตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดอยู่ตลอดเวลา (Markctable Products) ซึ่งใจการบริหารจัดการนี้เรียกว่า Innovative Competence

Amnunzio (2001) ได้อธิบายความหมายของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ช่วยให้ผู้นำแบบดั้งเดิมสามารถเปลี่ยนวัฒนธรรมในการบริหารจัดการธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว มีความยืดหยุ่นมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจยุคดิจิตอล

Pulley, Sessa and Malloy (2002, Online) ให้ความหมายภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำในยุคเทคโนโลยีที่ผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงการนำ ในขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นเกินกว่าที่บุคลากรและองค์กรจะซึมซับได้

Flanagan and Jacobsen (2003) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งสร้างความผูกพันธ์กับนักเรียน (Pupil Engagement) โดยเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีวิสัยทัศน์ที่กำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีสำหรับการศึกษามีการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิผล (Effective Professional Development) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยเน้นการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในโอกาสต่าง ๆ นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียมกัน

Keen (2003) อธิบายความหมายของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ใช้เทคโนโลยี เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนำเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจในยุคพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)

Bruke (2003, Online) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีไม่แตกต่างจากภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพรูปแบบอื่น เพียงแต่ว่าในภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีทำให้มีทางเลือกที่ดีกว่า ภาวะผู้นำแบบนี้ต้องการภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลงเพราะเป็นธรรมชาติการมีส่วนร่วมในระดับสูงของโลกทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์การทางอิเล็กทรอนิกส์และลูกค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ และความเชื่อมโยงระหว่างผู้นำและผู้ตาม

นิคม นาคอ้าย (2549, หน้า 99-114) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีว่าเป็นพฤติกรรมการบริหารงานของผู้นำที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายของเทคโนโลยี โดยใช้คุณลักษณะของผู้นำ ตลอดจนกระบวนการบริหารที่ต้องปรับบทบาทพฤติกรรมการนำและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขององค์การให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลง ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 27) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาหมายถึง ลักษณะของบุคคลที่สามารถใช้เทคโนโลยี เรียนรู้เทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่อง และรู้จักนำความรู้เหล่านั้น ไปบูรณาการกับการจัดการศึกษาให้เป็นหนึ่งเดียวอย่างมีความหมายบนพื้นฐานของทฤษฎีการปฏิบัติ และงานวิจัยในทุกสาขา ตลอดจนใช้อิทธิพล อำนาจ และจูงใจ

ให้ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักเห็นประ โยชน์ของการนำเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการศึกษา เพื่อลดช่องว่างทางเทคโนโลยี มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่คุ้มค่า มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 13) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี กล่าวคือ มีการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสัยทัศน์การใช้เทคโนโลยี และเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้นอย่างกว้างขวาง วางแผน กำกับ การใช้สื่อเทคโนโลยีเชิงระบบให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ ส่งเสริมวัฒนธรรมความรับผิดชอบและสนับสนุนนโยบายการพัฒนานวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ สนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพบนฐานการวิจัย สนับสนุนนโยบายการใช้เทคโนโลยีในทุกระดับ และวางแผนกลยุทธ์ในการของบประมาณสนับสนุนจากท้องถิ่น ภาครัฐ และเอกชน มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน กล่าวคือ มีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน การอำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา การดำเนินการให้คณาจารย์และบุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน กล่าวคือ มีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวัน มีการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สร้างทีมงานและกลุ่มการเรียนรู้ในองค์การ เพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางาน สร้างผลิตภาพของงาน สร้างโอกาสการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่ผู้ที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการเรียนการสอน เป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล กล่าวคือ มีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา และมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี กล่าวคือ สร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีและตรงกับความต้องการ ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบออกข้อบังคับ

การใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเองและสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2561, หน้า 81) ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี หมายถึง เป็นลักษณะของผู้นำที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำเทคโนโลยีไปสนับสนุน ส่งเสริมและบูรณาการในการจัดการศึกษา มีความสามารถในการบริหารสู่ความเป็นสากลมากขึ้น และนำไปใช้ในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วย

กล่าวโดยสรุป จากทัศนะความหมายทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปนิยามคำว่า “ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ” หมายถึง ลักษณะของผู้นำที่มีมีวิสัยทัศน์ สมรรถนะ สามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเรียนรู้และพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่อง มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี และรู้จักนำความรู้ความรู้เหล่านั้นไปบูรณาการกับการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 37–38) สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2562 สาระที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามมาตราต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 ในหมวด 9 เทคโนโลยีการศึกษาในมาตรา 63 ถึงมาตรา 69 ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดย รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อกลางและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เกิดทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีทีเหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพจนเกิดประสิทธิผล ในด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนั้น ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นสิ่งแรก เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย ตลอดจนให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและรัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลาง

ทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนส่งเสริมและประสานการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิผลของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่หน่วยงานต่าง ๆ ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน การบริหารงานและการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ นับตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้และการสื่อสารสารสนเทศ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาอย่างก้าวหน้าและสามารถนำมาใช้ในด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับบริบทในแต่ละด้านนั้นจึงการใช้งานผ่านช่องทางการสื่อสารในระบบเครือข่าย ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเข้ามามีบทบาทมากในการบริหารงานในสถานศึกษา เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานในทุกระดับบรรลุเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหารที่วางนโยบายและแผนเอาไว้เพื่อที่จะพัฒนาระบบงานให้มีความทันสมัยและรวดเร็ว โดยนำเอาเทคโนโลยี เข้ามาเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ

Flanagan and Jacobsen (2003) มีความคิดเห็นว่า ผู้นำทางเทคโนโลยีควรต้องตระหนักเห็นความสำคัญของสิ่งต่อไปนี้ 1) ความเสมอภาค โดยต้องลดช่องว่างทางเทคโนโลยีในความแตกต่างระหว่างฐานะเศรษฐกิจ เพศ ระดับผลความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ระยะทาง และวัฒนธรรม 2) การพัฒนาผู้ชำนาญด้านเทคโนโลยี โดยมุ่งสร้างโอกาสความต้องการของครูให้รู้เข้าใจ และนำเทคโนโลยีไปบูรณาการ ออกแบบร่วมกับหลักสูตรอย่างมีความหมาย ท้าทาย และมุ่งสนับสนุนครูให้ค้นพบและมีประสบการณ์ คิดสร้างสรรค์แนวทางการสอนอย่างหลากหลายท้าทายและประเมินอย่างเป็นรูปธรรม 3) สร้างบทบาทใหม่ของผู้บริหารในด้านผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรด้านเทคโนโลยี เข้าใจการใช้เทคโนโลยีอย่างถ่องแท้ มีวิสัยทัศน์และประสบการณ์สามารถชี้แนะ และให้การสนับสนุนครู วางแผนเทคโนโลยี โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบงาน ตลอดจนการส่งเสริมศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้สำหรับในโรงเรียนแล้วหากผู้นำมีคุณสมบัติตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้นำนั้นก็จะเรียกได้ว่าเป็น “ผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา” (Educational Technology Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นเชิงสนับสนุนต่อแนวคิดเรื่องการศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำไปสู่ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ประกอบกับผลการวิเคราะห์ที่พบว่า 2 ใน 3 ของผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเรื่องยาก หากไม่เคยผ่านการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามาก่อน และสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาที่เห็นว่าควรต้องเป็นครูผู้สอนมาก่อนก็จะอยู่ในระดับสูงด้วย

Farkas et al. (2001, p. 5) ในทางตรงกันข้ามก็เกิดข้อโต้แย้งว่า บุคคลที่มีทักษะในการบริหารจัดการในระดับสูงแม้จะปราศจากประสบการณ์ในการจัดการศึกษา แต่อาจจะประสบความสำเร็จในเป็นผู้นำทางการศึกษาก็ได้ และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในสถานศึกษา จะทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี จะมีความตั้งใจที่จะแสดงสมรรถนะด้านเทคโนโลยี

จากข้างต้นสามารถสรุปภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งสร้างโอกาสและความเสมอภาค สร้างบทบาทใหม่ของผู้บริหารในด้านผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรด้านเทคโนโลยี ประกอบกับสามารถชี้แนะ สนับสนุนครูให้รู้เข้าใจ และนำเทคโนโลยีไปบูรณาการ ออกแบบร่วมกับหลักสูตรอย่างมีความหมาย

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารการศึกษา

นิคม นาคอ้าย (2549, หน้า 47) ได้ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยี แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) ด้านการเรียนรู้และการสอน 3) ด้านผลิตภาพ และความชำนาญเชิงวิชาชีพ 4) ด้านการสนับสนุนการจัดการและการปฏิบัติ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล 6) ด้านสังคม กฎหมาย และจริยธรรม

Kozloski (2006) ได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) การเรียนรู้และการสอน 3) การผลิตภาพและการปฏิบัติทางวิชาชีพ 4) สนับสนุน การจัดการ และการดำเนินการ 5) การวัดผลและการประเมินผล และ 6) สังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550) ได้สรุปคุณลักษณะภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาที่สำคัญ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการ 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านกฎหมายและ จริยธรรม 4) ด้านการวัดและประเมินผล

วสันต์ อติศัพท์ (2550) ได้กำหนดคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction–setter) ผู้นำทางเทคโนโลยีที่มีความสามารถในการชี้ทิศทางในการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสำหรับในองค์กรของตนเอง ในระดับท้องถิ่น และ/หรือในระดับชาติ โดยคำนึงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และวิชาการ เพื่อให้สภาพเทคโนโลยีนั้นมีความเหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขของแต่ละองค์กรหรือแต่ละชุมชน ต้องรู้จักการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared

Vision) กับสมาชิกในองค์การ รวมถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร (Stakeholders) เพื่อที่ได้ก้าวไปสู่เป้าหมายพร้อม ๆ กัน 2) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีความสามารถนำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และสร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างจริงจัง สามารถลดการต่อต้านต่อการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเข้าไปมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในระบบการเรียนการสอน 3) เป็นโฆษก (Spokesperson) ผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีความสามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์ของตน สามารถเจรจา หรือต่อรองกับผู้บริหารระดับต่าง ๆ หรือต่อองค์กรภายนอกเพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงานเพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานเทคโนโลยีการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป 4) เป็นผู้ฝึกสอน (Coach) ผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีความสามารถในการสร้างทีมงานขึ้นมาเพื่อนำวิสัยทัศน์ของตนไปสู่การปฏิบัติ ต้องรู้จักสอน ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ สร้างความไว้วางใจ ให้อำนาจแก่ผู้ที่จะร่วมงาน

บรรจบ บุญจันทร์ (2554) ได้กำหนดองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 2) มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 3) มีการใช้เทคโนโลยีในกรวัดผลและการประเมินผล 4) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

ธนกฤต พราหมน์นก (2560) ได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีจำนวน 6องค์ประกอบ คือ 1) มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 2) มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร 3) มีการสนับสนุน การจัดการ และการดำเนินการ 4) มีการใช้เทคโนโลยีในกรวัดผลและการประเมินผล 5) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี และ 6) มีความรู้ทางเทคโนโลยี

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	นิคม นาคอ้าย (2549)	Kozloski (2006)	ชวลิต เกิดทิพย์ (2550)	วสันต์ อติศัพท์ (2550)	บรรจบ บุญจันทร์ (2554)	ธนกฤต พราหมน์นก (2560)	ความถี่
ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์	✓	✓		✓			3
ด้านการสนับสนุนการจัดการบริหาร	✓	✓	✓		✓	✓	5
ด้านการเรียนรู้และการสอน	✓	✓	✓		✓	✓	5
ด้านผลิตภาพ และความชำนาญเชิงวิชาชีพ	✓	✓					2
ด้านการวัดผลและประเมินผล	✓	✓	✓		✓	✓	5
ด้านสังคม กฎหมาย และจริยธรรม	✓	✓	✓		✓	✓	5
ผู้นำการเปลี่ยนแปลง				✓			1
ผู้ฝึกสอน				✓			1
มีความรู้ทางเทคโนโลยี						✓	1

แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์
2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และใช้แนวคิดอื่น ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกันมาสนับสนุนแนวคิดหลักโดยจะอธิบายดังต่อไปนี้

1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์

แอนเดอร์สันและเด็กเตอร์ (Anderson and Dexter, 2003, p. 3) ทำการวิจัยในเรื่อง School Technology Incidencd and Impact ก็มีความเห็นว่าการผสานวิสัยทัศน์เป็นจุดเน้นสำคัญในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ผลจากการวิจัยยืนยันว่า การบรรลุผลสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับการผสานเป้าหมายที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันภายในองค์การในการผสานวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ

ศูนย์วางแผนทางเทคโนโลยีระดับชาติได้จำแนกการกำหนดวิสัยทัศน์ออกเป็นลำดับขั้น และถูกจำแนกไว้เป็นคุณลักษณะของผู้นำมาตรฐานระดับชาติทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหาร ได้ถูกจัดไว้เป็นประเภท (American Institude for Research, 2004, p. 18) ดังนี้ 1.1) ผู้นำต้องเล็งเห็นถึงความสำคัญด้านวิสัยทัศน์ (Realizes the Importance of Vision) เป็นผู้มีบทบาท หลักในการก่อให้เกิดขึ้น 1.2) ผู้นำต้องมีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ (Sell that Vision) ผู้นำต้องนำวิสัยทัศน์เขียนมาเป็นข้อความ เพื่อกำหนดเป็นสัญญาณที่ต้องทำ ซึ่งในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์นั้น ผู้นำต้องสามารถอภิปราย บรรยายให้เกิด ความกระจ่างแจ้งทั้งแก่ผู้ร่วมงาน สมาชิกในชุมชนโดยการประกาศวิสัยทัศน์สู่สาธารณะ 1.3) ผู้นำต้องนำวิสัยทัศน์ สู่การปฏิบัติที่เป็นจริง (Make the Vision Reality) โดยการกำหนดวิสัยทัศน์สู่แผนยุทธศาสตร์การ บริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ 1.4) ผู้นำต้องมีการวัดและประเมินผลของวิสัยทัศน์ว่าสามารถบรรลุตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด 1.5) ผู้นำต้องมุ่งมั่นในวิสัยทัศน์จนเกิดผลบรรลุเป็นที่น่าพอใจ

Nance (2003, pp. 434–467, Online) ทำการวิจัย เรื่อง ผู้บริหารโรงเรียนของรัฐกับการสร้างนโยบายทางเทคโนโลยี (Public School Administrators and Technology Policy Making) ซึ่งแนนซ์ให้เหตุผลสามประการในการอธิบายถึงความสำคัญของการนำวิสัยทัศน์สู่การสร้างนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนประกอบด้วย เหตุผลที่หนึ่ง ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเข้าถึงผลที่เกิดจากวิสัยทัศน์ได้อย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เหตุผลที่สอง เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีความสำคัญและเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับโอกาสที่ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างถูกต้อง เหตุผลที่สาม เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ผู้บริหารมองเห็นการเชื่อมโยงวิสัยทัศน์สู่นโยบายได้กว้างขวางมากขึ้น

ความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ (Leadership and Vision) องค์ประกอบที่ใช้ในการกำหนดคุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหาร ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์นั้น ผู้นำต้องมีลักษณะของการกระตุ้นให้เกิดการผสานวิสัยทัศน์ สำหรับการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อ

การนำวิสัยทัศน์สู่ความเป็นจริงการเชื่อมต่อวิสัยทัศน์สู่ความสำเร็จต้องอาศัยการรับรู้ของผู้ร่วมงานเกี่ยวกับความสำคัญและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย โดยเมื่อวิสัยทัศน์ของผู้นำถูกแสดงออกมาในทิศทางที่ถูกมองว่ามีความสำคัญ บุคคลอื่น ๆ ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในวิสัยทัศน์นั้นด้วย (The Knowledge Loom, 2554, Online)

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เชิงเทคโนโลยีต้องตระหนักถึงความสำคัญของวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย กระตุ้นให้เกิดการผสานวิสัยทัศน์ สามารถพัฒนาวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติที่เป็นจริงโดยการแปลงวิสัยทัศน์สู่แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างเครือข่ายชุมชนให้ธำรงไว้อย่างยั่งยืน มองเห็นการเชื่อมโยงวิสัยทัศน์สู่นโยบายได้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการนำวิสัยทัศน์สู่ความเป็นจริง

2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

Yee (2000) อธิบายว่า คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนนั้นได้จำแนกออกเป็นคุณลักษณะหลัก ดังนี้ คือ 1) คุณลักษณะแห่งการมุ่งการเรียนรู้สู่การสร้างวิสัยทัศน์เป็นการอธิบายคุณลักษณะของผู้บริหารที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาบุกลากร นักเรียน และผู้ปกครอง โดยให้ความสำคัญกับผู้นำว่าเป็นบุคคลผู้ที่ลงทุนทางความคิดในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและการเรียนรู้ 2) ท้าทายสิ่งที่อยู่ในคุณลักษณะแห่งการเรียนรู้ (Adventurous Learning) เป็นการอธิบายความสำคัญของผู้บริหารว่า ต้องเป็นผู้เรียนรู้เทคโนโลยีจากผู้ร่วมงานและเรียนรู้ด้วยตนเอง จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารระบุว่า ผู้บริหารถูกคาดหวังว่าต้องมีทักษะ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีได้ระดับหนึ่ง หากผู้บริหารไม่เรียนรู้ที่จะสร้างทักษะด้วยตนเองจะเกิดความไม่เข้าใจในการบูรณาการสู่การเรียนการสอน 3) คุณลักษณะแห่งการถ่ายทอดความรู้อย่างอดทน เป็นการอธิบายลักษณะผู้บริหาร ว่าต้องอยู่ใกล้ชิดกับห้องเรียนและเป็นแบบอย่างในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนภายใต้ความร่วมมือของบุคลากรผู้มีองความรู้ทางเทคโนโลยี

นิคม นาคอ้าย (2549, หน้า 67) กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบที่ใช้กำหนดคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเรียนรู้และการสอนนั้น ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างของการเรียนรู้และสร้างทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสร้างความมั่นใจว่าการออกแบบหลักสูตรกลยุทธ์การเรียนการสอน และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ได้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ

การสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 40) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องสามารถวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อทราบความต้องการของครู ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายพัฒนาโรงเรียน ครู และพัฒนาการเรียนการสอนสู่นักเรียน แนะนำ โน้มน้าวใจให้ครูปรับตัวและเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้เทคโนโลยี การสร้างความมั่นใจในการออกแบบหลักสูตร กลยุทธ์การบูรณาการสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยจัดให้มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้และการสอนส่งเสริมและปรับปรุงการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อในการสื่อสาร ฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีแก่ครูและขยายผลการฝึกอบรม ปรับวิชาเรียนบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนการสอนในหลักสูตร สร้างความร่วมมือระหว่างเอกชน เขตการศึกษา และสถานศึกษาในพื้นที่เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ อำนวยความสะดวก และสนับสนุนความร่วมมือในการนำเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนรู้ จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีสำหรับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อสนองความต้องการผู้เรียนที่หลากหลาย อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนและเพิ่มพูนวิธีการสอน กำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการะงาน เช่น การพิมพ์รายงานการส่งคะแนนนักเรียน การผลิตสื่อ เป็นต้น ติดตาม กำกับ นิเทศ ประเมินการใช้เทคโนโลยีการศึกษา มีที่ปรึกษาวิชาการ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีโดยติดต่อกับนักวิชาการอุคมศึกษา/ในท้องถิ่น จัดจ้างช่างเทคนิคทางคอมพิวเตอร์ เพื่อลดภาระงานครูคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์แหล่งเทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียน

Kozloski (2006) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการเรียนรู้และการสอนมีขอบข่ายครอบคลุมถึงการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร การอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน การสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา ให้บุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการเรียนรู้และการสอนต้องสามารถบูรณาการเทคโนโลยีเข้าไปในหลักสูตรหรือกิจกรรมต่าง ๆ อำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนเข้าถึงสาระความรู้ได้อย่างรวดเร็วทุกที่ ทุกเวลา เกิดความมั่นใจในระบบ

การเรียนการสอน ทั้งนี้รวมถึงนักเรียนที่มีภาวะความบกพร่องทางการเรียนรู้ อันแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบอย่างสูงของผู้บริหารด้วย (American Institute for Research: AiR, 2009)

บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 33) ได้สรุปไว้ว่า เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงความสามารถในการผลักดันให้ครูใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และการสอน และสามารถสรุปตัวบ่งชี้ที่ใช้กำหนดส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้ 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน 2) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ 3) จัดสิ่งแวดล้อมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน 4) อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา และ 5) ดำเนินการให้ครูและบุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนจะต้องเป็นผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างของการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีและสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครู นักเรียน สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม โดยจะต้องส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาปรับใช้และบูรณาการ กับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานักเรียนทุกคน

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน

นิคม นาคอ้าย (2549, หน้า 71) กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบที่ใช้กำหนดคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาด้านผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพนั้น มุ่งเน้นความสามารถของผู้บริหารในการประยุกต์เทคโนโลยีในการเพิ่มขยายขีดความสามารถเชิงวิชาชีพของทีมงานและกลุ่มการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอเป็นกิจวัตรปกติ มีส่วนร่วมในการสร้างโอกาสการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ อันนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพ ซึ่งหมายถึง ความเป็นองค์กรวิชาชีพต้นแบบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

Kozloski (2006) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านผลิตภาพและการปฏิบัติทางวิชาชีพ มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวัน มีการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสร้างทีมงานและกลุ่มการเรียนรู้ในองค์การเพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางาน

สร้างผลิตภาพของงานสร้างโอกาสการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพแต่ผู้ที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการเรียนการสอน และเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 35) ได้สรุปไว้ว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสามารถประยุกต์เทคโนโลยีในการเพิ่มขยายขีดความสามารถเชิงวิชาชีพของทีมงาน อันนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพ และสามารถสรุปตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานได้ 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวัน 2) ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน 3) พัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยี และ 4) เป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีความสามารถประยุกต์เทคโนโลยีในการเพิ่มขยายสนับสนุนการจัดการ การปฏิบัติ มีการส่งเสริม ชักนำ และพัฒนาขีดความสามารถของทีมงานในการนำเทคโนโลยีมาใช้บูรณาการในการบริหารงานโรงเรียน และจัดการเรียนรู้ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ผสมกลมกลืนระหว่างเทคโนโลยีและนโยบาย

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

Kozloski (2006) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการวัดและการประเมินผล ผู้นำต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา แถะประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 41) กล่าวว่า วัดและประเมินการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารที่เหมาะสมและหลากหลาย ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาวิเคราะห์ปัญหาและตีความข้อมูล เพื่อพัฒนาการบริหารและการเรียนเรียนการสอน มีการกำหนดมาตรฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประเมินผลกระทบที่มีต่อครูและนักเรียนอย่างเป็นระบบ ติดตาม กำกับประเมิน และนิเทศการให้เทคโนโลยีมีการประเมินผลการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายอย่างเหมาะสม มีการบริหารจัดการที่ดีในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 37) ได้สรุปไว้ว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผลและการประเมินผลทั้งในแง่ของการเรียนการสอน หรือการประเมินการใช้เทคโนโลยี และสามารถสรุปตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงออกจึงจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลได้ 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีการใช้

เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ 2) ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน 3)ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบจัดการภายในสถานศึกษา 4) ประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและการประเมินผล การบริหารจัดการเรียนการสอน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และประเมินการบริหารคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในองค์กรได้อีกด้วย

5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

นิคม นาคอ้าย (2549, หน้า 79) กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสังคม กฎหมาย และจริยธรรมนั้น ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของบริบทต่าง ๆ กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึง การส่งเสริมและบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัย การสนับสนุนและจัดให้เกิดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ การคุ้มครองสินทรัพย์ทางปัญญา และความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

Kozloski (2006) กล่าวว่า ภาวะผู้นำชิงเทคโนโลยีด้านสังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม มีขอบข่ายครอบคลุมถึงการสร้างความมั่นใจว่า มีการเข้าถึงเทคโนโลยีให้กับนักเรียนให้มีการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยี ความปลอดภัยในสุขภาพและสิ่งแวดล้อมออกกฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 41) กล่าวว่า มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่เป็นจริงในบริบทของสังคมนั้น ๆ บริหารการเงินและทรัพยากรเทคโนโลยีอย่างโปร่งใส ยึดมั่นและชักชวนให้บุคลากรในโรงเรียนขอมรับนโยบายท้องถิ่น และนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ลิขสิทธิ์และการใช้เทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนที่มุ่งความปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี บูรณาการเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยี โดยแทรกจริยธรรมในเทคโนโลยีที่ดีด้วย เช่น มารยาทในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์การอื่นเมื่อมีโอกาส ประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งภายในและภายนอก กำหนดวิธีสื่อสารหรือหารูปแบบที่ดี โดยใช้

บังคับทางสังคม กฎหมาย และจริยธรรม เพื่อเสริมความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี กำหนดให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในทรัพยากรระดับท้องถิ่นส่งเสริมและบังคับความปลอดภัยในสภาพและสุขภาพในการใช้เทคโนโลยี และมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายกฎหมายลิขสิทธิ์ที่เป็นข้อบังคับที่ชัดเจน เช่น ไม่ปฏิบัติต่อคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นเป้าหมายของอาชญากรรมโดยตรง ไม่แก้ไขหรือทำลายข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์การป้อน การเปลี่ยนแปลง การลบ หรือกำจัดข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ไม่ปลอมแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Computer Forgery) ตามความผิดทางกฎหมายอาญา และตรวจสอบ กลั่นกรองข้อมูลที่ค้นพบในอินเทอร์เน็ตก่อนเผยเพร่ เป็นต้น

บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 43) ได้สรุปไว้ว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความระมัดระวัง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงและตรงกับความต้องการที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารและจริยธรรม และสามารถสรุปตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตามกฎหมายเทคโนโลยีได้ 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ดำเนินการให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีได้ตรงกับความต้องการ 2) ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ 3) ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง 4) ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม 5) มีส่วนร่วมในการออกกฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

แนวคิดหลักตามมาตรฐานระดับชาติทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหาร (National Educational Technology Standard for Administrators: NETS–A) และแนวคิดของฟลานาเก็นและจาคอบเซ็น (Flanagan and Jacobsen, 2003, p. 137) ที่สะท้อนแนวคิดหลักของด้านสังคม กฎหมาย และจริยธรรมตลอดจนแนวคิดทางวิชาการอื่น ๆ ประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้นำต้องศึกษาและทำความเข้าใจในบริบทของไทย

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวการใช้เทคโนโลยี แสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความระมัดระวังและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมและไม่ขัดกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ทำให้นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรมด้วย ออกกฎระเบียบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา และบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยการสนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา

บริบทสถานศึกษาในอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ความเป็นมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เป็นองค์กรทางการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลงวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 5 และมาตรา 37 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 8 และมาตรา 33 และมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553

ข้อมูลทั่วไป

สถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีภารกิจในการบริหารและจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาสทางการศึกษา) ใน 2 กลุ่มเครือข่ายการศึกษา ได้แก่ กลุ่มเครือข่ายการศึกษาสองฝั่งสามัคคี และกลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือ มีโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนทั้งหมด 23 โรงเรียน

อาณาเขตติอต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอดอกคำใต้ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา และอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และอำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองม่วงไข่ และอำเภอลอง จังหวัดแพร่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภองาว อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

อำเภอสองเป็นภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและป่าไม้ประมาณร้อยละ 70 ของพื้นที่ตัวอำเภอมีความสูงประมาณ 180 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยจุดสูงสุดตั้งอยู่ที่บริเวณดอยหลวง (อยู่ตำบลสะเอียบ จุดตัดแบ่งเขตพื้นที่ของจังหวัดแพร่และจังหวัดน่าน) สูงประมาณ 1,300 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

เนื่องจากอำเภอสองตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่มีภูเขาล้อมรอบ ทำให้ฤดูร้อนจะมีอากาศร้อนมาก อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 36–40 องศาเซลเซียส และในฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวจัด อุณหภูมิต่ำสุดในแต่ละปีประมาณ 5–10 องศาเซลเซียส ส่วนฤดูฝนจะมีฝนเฉลี่ยต่อปีประมาณ 1,000–1,500 มิลลิเมตร

สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่ในเขตอำเภอสอง ประกอบอาชีพหลักทำการเกษตร ปลูกข้าวนาปี ข้าวโพด มะขามหวาน มะม่วง ถั่วเหลือง ลำไย ถั่วลิสง ถั่วเขียว อ้อย เลี้ยงสัตว์ คือ ไก่ สุกร โค กระบือ ม้า ห่าน ช้าง อาชีพเสริม ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม คือ สุรากลั่นชุมชน ผลิตสุราแช่ ผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ ทอผ้าพื้นเมือง ขนม แหนม ปลาร้าอบ น้ำพริก

การแบ่งเขตการปกครอง

การปกครอง เขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แบ่งเป็น 8 ตำบล 85 หมู่บ้าน ดังนี้

1. ตำบลบ้านกลาง 12 หมู่บ้าน
2. ตำบลบ้านหนุน 11 หมู่บ้าน
3. ตำบลเตาปูน 12 หมู่บ้าน
4. ตำบลแดนชุมพล 4 หมู่บ้าน
5. ตำบลห้วยหม้าย 17 หมู่บ้าน
6. ตำบลหัวเมือง 13 หมู่บ้าน
7. ตำบลสะเอียบ 10 หมู่บ้าน
8. ตำบลทุ่งน้าว 6 หมู่บ้าน

มีเทศบาล 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลสอง และเทศบาลตำบลห้วยหม้าย

มีองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ จำนวน 7 แห่ง คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง
2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหนุน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลเตาปูน
4. องค์การบริหารส่วนตำบลแดนชุมพล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง
6. องค์การบริหารส่วนตำบลสะเอียบ
7. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งน้าว

ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา

สถานศึกษาในอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ได้กำหนดทิศทางการศึกษาโดยมีวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และการวางแผนการดำเนินการที่เหมาะสมให้สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการ รวมทั้งสนองต่อนโยบายกลยุทธ์ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยเฉพาะนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งหวังให้การศึกษาของประเทศได้รับการพัฒนาคุณภาพ ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษา บุคลากรได้รับการพัฒนา และสถานศึกษามีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

วิสัยทัศน์ (VISION)

องค์กรเป็นเลิศ จัดการศึกษามีคุณภาพและยั่งยืน บนพื้นฐานของความเป็นไทยโดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

พันธกิจ (MISSION)

1. จัดและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคน มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา บูรณาการสู่คุณภาพการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์ (GOAL)

1. ผู้เรียนทุกคน มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษระอันพึงประสงค์

2. หน่วยงานในสังกัด มีทักษะ ความรู้ความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเน้นการทำงานแบบบูรณาการและมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ (Strategy)

1. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มศักยภาพ

อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ได้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีสถานศึกษา จำนวน 23 โรงเรียน แบ่งตามกลุ่มเครือข่ายการศึกษา ดังตาราง

ตาราง 3 แสดงจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	
		ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน
กลุ่มเครือข่ายการศึกษาสองฝั่งสามัคคี			
1	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 31 (ทุ่งน้าวพุทธิมาศึกษาการ)	1	17
2	โรงเรียนวัดร่องเย็น (สารแก้วประชาสงเคราะห์)	1	8
3	โรงเรียนชุมชนบ้านหนุนเหนือ (แสงศรีวิทยา)	1	19
4	โรงเรียนบ้านศรีมูลเรือง (วัลลภราษฎร์รังสรรค์)	1	10
5	โรงเรียนบ้านลอง (ฟองจันทร์ราษฎร์อุปถัมภ์)	–	11
6	โรงเรียนบ้านลู (คัมภีร์ราษฎร์บำรุง)	1	8
7	โรงเรียนวัดห้วยหม้าย (หมายประชากร)	1	9
8	โรงเรียนบ้านห้วยขอน (ญาณศรัทธาสามัคคี)	1	13
9	โรงเรียนบ้านดอนแก้ว (อาสาพัฒนาอินทรราษฎร์วิทยา)	–	4
10	โรงเรียนบ้านห้วยกาน (รัฐราษฎร์อุปถัมภ์)	–	5
11	โรงเรียนบ้านต้นหนุน (หนุนราษฎร์สามัคคี)	1	5
12	โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว (ประชาสรรค์)	1	8
13	โรงเรียนบ้านวังฟ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง)	1	19
กลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือ			
14	โรงเรียนบ้านเตาปูน (พิไชยาประชานุกูล)	1	11
15	โรงเรียนบ้านป่าแดง (รัฐราษฎร์รังสรรค์)	1	17
16	โรงเรียนบ้านคุ้ม (ประสารราษฎร์วิทยา)	1	18

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	
		ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน
กลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือ (ต่อ)			
17	โรงเรียนชุมชนบ้านกลาง (สนิทวิทยาการ)	1	13
18	โรงเรียนอนุบาลเทพสุนทรินทร์	1	38
19	โรงเรียนบ้านแม่พร้าว	1	6
20	โรงเรียนบ้านนาหลวง (ประชาพัฒนา)	1	9
21	โรงเรียนโรงเรียนบ้านท่าวะ (ราษฎร์บำรุง)	1	6
22	โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ)	1	21
23	โรงเรียนบ้านป่าเลา (ประชานุสรณ์)	1	6
	รวมทั้งสิ้น	**20**	**281**

ที่มา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1, 2563 สื่อออนไลน์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 258–262) ได้วิจัยโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิการณารายละเอียดในแต่ละปัจจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีเพียงปัจจัยสมรรถนะทางเทคโนโลยีที่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจำแนกตามเพศและอายุ พบว่า ทุกปัจจัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนก ตามประสบการณ์เป็นผู้บริหาร พบว่า ปัจจัยด้านการบูรณาการเทคโนโลยีระหว่างกลุ่มประสบการณ์เป็นผู้บริหาร 19 ปี และกลุ่มประสบการณ์เป็นผู้บริหาร 19–40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ทุกกลุ่มขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกปัจจัย 2) โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบสุดท้ายมีค่าสถิติ ดังนี้ =59.14, df-69, P-value=0.79558, RMSEA-0.000,CN-819.4895, GFI = 0.9850, AGFI=0.9704 และ 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อิทธิพลทางตรง มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยี ปัจจัยวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยี และปัจจัยสมรรถนะทางเทคโนโลยี (2) อิทธิพลทางอ้อมมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะทางเทคโนโลยีที่ส่งผ่านปัจจัยการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีและปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยี และปัจจัยการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีที่ส่งผ่านปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยี และ (3) อิทธิพลรวมมี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ปัจจัยการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยี ปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยี และปัจจัยสมรรถนะทางเทคโนโลยี

ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ และบรรจบ บุญจันทร์ (2557, หน้า 88) การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสังกัดสถานศึกษา และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 84 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน โดยใช้สังกัดสถานศึกษาเป็นระดับชั้นได้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 39 คน และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.933 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได ผลการวิจัย พบว่า 1)ระดับภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ด้านความเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล 2) การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสังกัดสถานศึกษา ได้แก่ สังกัดองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดนครราชสีมา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน 3) ปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมาได้ร้อยละ 66.6 หรือมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 66.6 โดยปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญหรือมีอิทธิพลมากกว่าวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ภัทราพร ธัญกิจเจริญสิน (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 114 คน และครู จำนวน 221 คน รวมทั้งสิ้น 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test, F-test ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560, หน้า 103-122) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากสุดไปน้อยสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในการบริหารงาน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

นิศาชล บำรุงภักดี (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 200 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบไม่ใช้สัดส่วน (Non-proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .978 และ 989 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .542-.879 และ .508-.908 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test ชนิด Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน 4) ประสิทธิผลโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม

สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และระดับการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ6) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียน ควรได้รับการพัฒนา มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศควรจัดอบรม สัมมนา สร้างความตระหนัก ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษานำวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปสู่การปฏิบัติ 2) ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศควรจัดสรรงบประมาณจัดอบรม และได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและ 3) ด้านสนับสนุนสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการจัดการเรียนการสอนควรจัดอบรมการใช้สื่อการสอนด้านเทคโนโลยี จัดสรรงบประมาณและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ส่วนแนวทางพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียน ควรได้รับการพัฒนา 1 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานบุคคล ควรจัดอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการกระบวนการทำงาน

สุเหด หมัดอะดัม และสุนทรี วรรณไพเราะ (2562) ได้ทำการวิจัยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 350 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน และนำมาสุ่มแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษาแล้วสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูที่มีอายุระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีเพศ ประสบการณ์ทำงาน และทำงานในขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Yee (2002, pp. 287–302) ได้ทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของครูใหญ่ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ ในการบริหารเทคโนโลยีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครองที่มี ส่วนเกี่ยวข้องของประเทศแคนาดา นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยใช้ผลจากการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่คุณลักษณะผู้นำได้หลายหมวดหมู่ โดยคุณลักษณะในหมวดหมู่ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนนั้น Yee ได้จำแนกออกเป็นคุณลักษณะหลักดังนี้ คือ 1) คุณลักษณะแห่งการมุ่งการเรียนรู้สู่การสร้างวิสัยทัศน์ เป็นการอธิบายคุณลักษณะของผู้บริหารที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาบุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง โดยให้ความสำคัญกับผู้นำว่าเป็นบุคคลที่เป็นผู้ลงทุนทางความคิดในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและการเรียนรู้ 2) คุณลักษณะแห่งการเรียนรู้ในสิ่งที่ท้าทาย เป็นการอธิบายความสำคัญของผู้บริหารว่าต้องเป็นผู้เรียนรู้เทคโนโลยีจากผู้ร่วมงานและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์จำนวนหนึ่งระบุว่าผู้บริหารถูกคาดหวังว่าต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในระดับหนึ่ง หากผู้บริหารไม่เรียนรู้ที่จะสร้างทักษะด้วยตนเองจะเกิดความไม่เข้าใจในการบูรณาการสู่การเรียนการสอน 3) คุณลักษณะแห่งการถ่ายทอดความรู้อย่างอดทน เป็นการอธิบายลักษณะผู้บริหารว่าต้องอยู่ใกล้ชิดกับห้องเรียนและเป็นแบบอย่างในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนภายใต้ความร่วมมือของบุคลากรผู้มีองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี

Redish and Chan (2006, pp. 123–139) ได้ทำการวิจัยเรื่องความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี การรับรู้ของผู้บริหารเกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมความเป็นผู้นำ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้บริหารที่มีต่อการเตรียมความพร้อมในฐานะผู้นำเทคโนโลยีในหลักสูตรปริญญาโทของผู้นำทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยชานเมืองขนาดใหญ่ เครื่องมือตามข้อกำหนดของมาตรฐานเทคโนโลยีการศึกษาแห่งชาติสำหรับ ผู้ดูแลระบบ (NETS–A) ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อสำรวจผู้สมัคร 58 คน ที่อยู่ในภาคเรียนสุดท้ายของโปรแกรม ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ตอบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ Univariate ใช้เพื่อตรวจสอบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการรับรู้ระหว่างการจำแนกประเภทของตัวแปรประชากร ผลการศึกษา พบว่า คะแนนที่ผู้บริหารต้องการในการจัดทำเทคโนโลยีสูงกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย คะแนนย่อย ทั้งหมดได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย ยกเว้น Subscale 4 (รองรับ, การบำรุงรักษา การดำเนินงานและการเงิน) และ Subscale 5 (การประเมินและการประเมินผล)

การรับรู้ของผู้สมัครในการเตรียมโปรแกรมของพวกเขา ถูกแบ่งออก แนะนำให้ปรับเปลี่ยนโปรแกรมด้วยมาตรฐาน NET-A

Kozloski (2006, pp. 145-148) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ศึกษาหลักการความเป็นผู้นำสำหรับการบูรณาการเทคโนโลยี: การศึกษาความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีหลัก พบว่า ระบบโรงเรียนในปัจจุบันจำเป็นต้องมีผู้ควบคุมการทำงานไม่เพียงแต่ผู้จัดการข้อมูล และการฝึกสอนเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้นำความเป็นผู้นำนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการชี้นำกระบวนการเรียนการสอนจำเป็นสำหรับการเตรียมนักเรียนของวันนี้ด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นสังคมปัจจุบันกลายเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิผลของศตวรรษที่ 21 บทบาทดั้งเดิมของอาจารย์ใหญ่ของอาคารจะต้องเป็นผู้จัดการโรงเรียนดูแลกิจกรรมวันต่อวันทำงานได้อย่างราบรื่น ความแตกต่างของผู้นำกับผู้จัดการมีความสำคัญอย่างที่มันเป็นผู้นำในองค์กรที่สร้างวิสัยทัศน์สำหรับการเปลี่ยนแปลงและผู้จัดการที่สามารถวางแผนได้และใช้รายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจารย์ใหญ่ในวันนี้จะต้องบรรลุบทบาททั้งสองทำความเข้าใจถึงความสำคัญและการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน วัฒนธรรม บทบาทและความสำเร็จเหล่านี้มีความสำคัญในการรักษาวิสัยทัศน์และอำนวยความสะดวกในกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์นี้ ในฐานะผู้นำการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันอาคารหลักกำลังถูกขอให้มีบทบาทสำคัญในบูรณาการเทคโนโลยี บทบาทนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยครูในการสร้างอุดมคติของวันนี้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

American Institute for Research: AIR (2009) ได้ทำการศึกษา เรื่อง มาตรฐานทางเทคโนโลยีการศึกษาแห่งชาติสำหรับผู้บริหาร (National Educational Technology Standard for Administrators: NETS-A) ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ซึ่งมีขอบข่ายครอบคลุมถึงการที่ผู้บริหารมีความรู้ ความมั่นใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้ พัฒนาการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ จัดแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีที่หลากหลายที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้อง กับหลักสูตร สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่า ผู้บริหารต้องตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ต้องเข้าใจการใช้ภาวะผู้นำเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อกำหนดนโยบายทางการศึกษา หลักสูตรการศึกษาเพื่อให้ทันต่อการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคปัจจุบัน นอกจากนั้นผู้บริหารจะต้องมี

ภาวะความเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีที่เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีการเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง นำเทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนและใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพ การศึกษาและประสิทธิผลให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

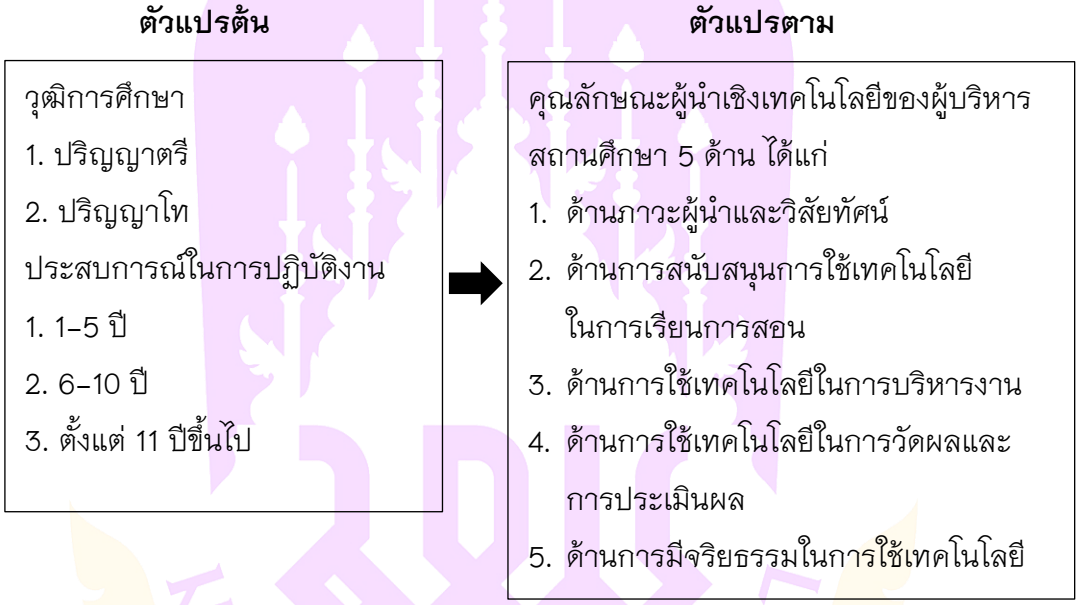

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยโดยเรียงลำดับขั้นตอนในการดำเนินวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 301 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1, 2563, สื่อออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย แบ่งชั้นโดยคำนวณสัดส่วนตามโรงเรียน ด้วยวิธีการจับฉลากดังตาราง

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มเครือข่ายการศึกษาสองฝั่งสามัคคี			
1	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 31 (ทุ่งน้าวพุทธิมาศึกษาการ)	18	11
2	โรงเรียนวัดร่องเย็น (สารแก้วประชาสงเคราะห์)	9	3
3	โรงเรียนชุมชนบ้านหนุนเหนือ (แสงศรีวิทยา)	20	10
4	โรงเรียนบ้านศรีมูลเรือง (วัลลภราษฎร์รังสรรค์)	11	4
5	โรงเรียนบ้านลอง (ฟองจันทร์ราษฎร์อุปถัมภ์)	11	4
6	โรงเรียนบ้านลู (คัมภีร์ราษฎร์บำรุง)	9	3
7	โรงเรียนวัดห้วยหม้าย (หมายประชากร)	10	3
8	โรงเรียนบ้านห้วยขอน (ญาณศรัทธาสามัคคี)	14	6
9	โรงเรียนบ้านดอนแก้ว (อาสาพัฒนาอินทรราษฎรวิทยา)	5	2
10	โรงเรียนบ้านห้วยกาน (รัฐราษฎร์อุปถัมภ์)	5	2
11	โรงเรียนบ้านต้นหนุน (หนุนราษฎร์สามัคคี)	6	2
12	โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว (ประชาสรรค์)	9	3
13	โรงเรียนบ้านวังฟ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง)	20	16
กลุ่มเครือข่ายการศึกษายมเหนือ			
14	โรงเรียนบ้านเตาปูน (พิไชยาประชานุกูล)	12	6
15	โรงเรียนบ้านป่าแดง (รัฐราษฎร์รังสรรค์)	18	10
16	โรงเรียนบ้านคุ้ม (ประสารราษฎร์วิทยา)	19	7
17	โรงเรียนชุมชนบ้านกลาง (สนิทวิทยาการ)	14	7
18	โรงเรียนอนุบาลเทพสุนทรินทร์	39	18
19	โรงเรียนบ้านแม่พร้าว	7	2
20	โรงเรียนบ้านนาหลวง (ประชาพัฒนา)	10	4
21	โรงเรียนโรงเรียนบ้านท่าวะ (ราษฎร์บำรุง)	7	3
22	โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ)	22	11
23	โรงเรียนบ้านป่าเลา (ประชานุสรณ์)	7	3
	รวมทั้งสิ้น	**301**	**169**

ที่มา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1, 2563, สื่อออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 27 ข้อ จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์
2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คือ เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด โดยกำหนดระดับคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (1961) ดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับปานกลาง

4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับ คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะและนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และ 5) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

3. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมดให้ตรงกับเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขเนื้อหา และการใช้ภาษาปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอแต่ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.วัชระ จตุพร ผู้ช่วยคณบดี สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4.2 นายบรรหาร อนันชัย ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านกลาง (สนิทวิทยาการ)

4.3 นายอนุชิต พิพิธจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านต้นหนุน (หนุนราษฎร์สามัคคี)

โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ –1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ จากผลการวิเคราะห์ข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา

6. ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอร้องกวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .96

8. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาไปขออนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนัดหมายกำหนดการเก็บรวบรวมแบบสอบถามใช้ระยะเวลา 15–20 วัน

3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 169 ชุด ได้รับกลับคืนมา 169 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม คือ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และ 5) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้ โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติพื้นฐานและทดสอบสมมติฐาน

ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation), การทดสอบค่าที (T-test), การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบ t

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว

SS แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง (Sum of Square)

MS แทน ค่าความแปรปรวน (Mean Square)

df แทน ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)

p แทน ความน่าจะเป็นของสถิติ

* แทน ค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	**วุฒิการศึกษา**		
	ปริญญาตรี	148	87.57
	ปริญญาโท	21	12.43
	รวม	**169**	**100.00**
2	**ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน**		
	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี	35	20.71
	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี	90	53.25
	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11 ปีขึ้นไป	44	26.04
	รวม	**169**	**100.00**

จากตาราง 5 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ ระดับปริญญาโท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ12.43 รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 87.57 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 รองลงมา ได้แก่ ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์

ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 20.71 และครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 44 คน คิดเป็น ร้อยละ 26.04

ผลการศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาพรวมของคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	n = 169		แปลผล
	$\overline{X}$	S.D.	
1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์	4.13	0.56	มาก
2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน	4.19	0.54	มาก
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	4.21	0.54	มาก
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	4.16	0.57	มาก
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	4.28	0.51	มาก
รวม	**4.19**	**0.50**	**มาก**

จากตาราง 6 พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.28) รองลงมา ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ($\overline{X}$ = 4.21) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.19) และด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.16) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.13)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์

ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและสังเคราะห์วิสัยทัศน์เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับปรัชญาของสถานศึกษา	4.18	0.69	มาก
2. ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการผสานวิสัยทัศน์	4.17	0.70	มาก
3. ผู้บริหารสามารถพัฒนาวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติที่เป็นจริงโดยการแปลงวิสัยทัศน์สู่แผนยุทธศาสตร์	4.11	0.67	มาก
4. ผู้บริหารมีการมีการจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.08	0.69	มาก
5. ผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อการเรียนรู้ให้ธำรงไว้อย่างยั่งยืน	4.10	0.62	มาก
6. ผู้บริหารส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการบรรลุวิสัยทัศน์	4.13	0.59	มาก
รวม	**4.13**	**0.56**	มาก

จากตาราง 6 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและสังเคราะห์ วิสัยทัศน์เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับปรัชญาของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.18) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการผสานวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.17) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.13) ผู้บริหารสามารถพัฒนาวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติที่เป็นจริงโดยการแปลงวิสัยทัศน์สู่แผนยุทธศาสตร์ ($\overline{X}$ = 4.11) และผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อการเรียนรู้ให้ธำรงไว้อย่างยั่งยืน ($\overline{X}$ = 4.10) ตามลำดับ

ส่วนผู้บริหารมีการมีการจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\overline{X}$ = 4.08) เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้	4.21	0.67	มาก
2. ผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีและสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนของครูและผู้เรียน	4.12	0.64	มาก
3. ผู้บริหารสามารถใช้ เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	4.09	0.67	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้บูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ	4.24	0.64	มาก
5. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่สม่ำเสมอ	4.22	0.62	มาก
6. ผู้บริหารอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.25	0.62	มาก
รวม	**4.18**	**0.54**	**มาก**

จากตาราง 7 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.25) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมา ปรับใช้บูรณาการกับ

การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ($\overline{X}$ = 4.24) ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่สม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 4.22) ผู้บริหารสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.21) และผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีและสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนของครูและผู้เรียน ($\overline{X}$ = 4.12) ตามลำดับ และผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.06) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน

ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารมีความสามารถ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มขยายและสนับสนุนการจัดการ	4.17	0.65	มาก
2. ผู้บริหารสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	4.27	0.61	มาก
3. ผู้บริหารมีการพัฒนา ขีดความสามารถของครูด้านการใช้เทคโนโลยี	4.18	0.65	มาก
4. ผู้บริหารกระตุ้นให้ครู เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ มาใช้บูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถานศึกษา	4.22	0.63	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและนโยบายของสถานศึกษา	4.19	0.64	มาก
รวม	**4.20**	**0.55**	**มาก**

จากตาราง 9 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 4.27) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ มาใช้บูรณาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.22) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและนโยบายของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.19) และผู้บริหารมีการพัฒนาขีดความสามารถของครูด้านการใช้เทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.18) ตามลำดับ และผู้บริหารมีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มขยายและสนับสนุนการจัดการ ($\overline{X}$ = 4.17) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล

ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	4.21	0.64	มาก
2. ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล	4.18	0.60	มาก
3. ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ปัญหาและตีความข้อมูล	4.17	0.66	มาก
4. ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.14	0.67	มาก
5. ผู้บริหารและครูมีการประเมินการบริหารคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา	4.11	0.66	มาก
รวม	**4.16**	**0.57**	**มาก**

จากตาราง 10 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

($\overline{X}$ = 4.21) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ($\overline{X}$ = 4.18) ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ ปัญหาและตีความข้อมูล ($\overline{X}$ = 4.17) และผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 4.14) ตามลำดับ และผู้บริหารและครูมีการประเมินการบริหารคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.11) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบต่อสังคม	4.21	0.64	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร	4.33	0.56	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีได้ตรงความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรม	4.31	0.57	มาก
4. ผู้บริหารออกกฎระเบียบ และมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีและบังคับใช้ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด	4.24	0.61	มาก
5. ผู้บริหารจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา	4.32	0.51	มาก
รวม	**4.28**	**0.51**	**มาก**

จากตาราง 11 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ($\overline{X}$ = 4.33) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการ

ปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.32) ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงการใช้เทคโนโลยี ได้ตรงความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.31) และผู้บริหารออกกฎระเบียบ และมาตรการเกี่ยวกับ ความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีและบังคับใช้ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ($\overline{X}$ = 4.24) ตามลำดับ และผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบต่อสังคม ($\overline{X}$ = 4.21) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี (148 คน)		ปริญญาโท (21 คน)		t	sig.
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์	4.159	0.560	3.889	0.549	2.071	0.04*
2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน	4.188	0.541	4.190	0.512	-0.019	0.99
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	4.219	0.541	4.114	0.528	0.831	0.41

ตาราง 12 (ต่อ)

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี (148 คน)		ปริญญาโท (21 คน)		t	sig.
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	4.165	0.574	4.133	0.519	0.238	0.81
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	4.286	0.519	4.248	0.419	0.328	0.74
ภาพรวม	**4.201**	**0.50**	**4.109**	**0.433**	**0.801**	**0.43**

จากตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา (t = 0.801, Sig. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตาราง 13 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	0.199	2	0.099	0.310
	ภายในกลุ่ม	53.289	166	0.321	
	รวม	53.488	168		
2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.214	2	0.107	0.371
	ภายในกลุ่ม	47.984	166	0.289	
	รวม	48.198	168		
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.361	2	0.180	0.617
	ภายในกลุ่ม	48.473	166	0.292	
	รวม	48.834	168		
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.342	2	0.171	0.530
	ภายในกลุ่ม	53.521	166	0.322	
	รวม	53.862	168		
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	0.093	2	0.047	0.180
	ภายในกลุ่ม	42.980	166	0.259	
	รวม	43.073	168		
ภาพรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**0.152**	**2**	**0.076**	**0.311**
	ภายในกลุ่ม	**40.436**	**166**	**0.244**	
	รวม	**40.588**	**168**		

จากตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (F = 0.31, Sig. = 0.73)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 301 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอนจำนวน 281 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย แบ่งชั้นโดยคำนวณสัดส่วนตามโรงเรียน ด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี รองลงมา ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ด้านการสนับสนุนการใช้

เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ทั้งนี้แต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและสังเคราะห์ วิสัยทัศน์เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับปรัชญาของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.18) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการผสานวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.17) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.13) ผู้บริหารสามารถพัฒนาวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติที่เป็นจริงโดยการแปลงวิสัยทัศน์สู่แผนยุทธศาสตร์ ($\overline{X}$ = 4.11) และผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อการเรียนรู้ให้ธำรงไว้อย่างยั่งยืน ($\overline{X}$ = 4.10) ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารมีการมีการจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\overline{X}$ = 4.08) เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.25) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมา ปรับใช้บูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ($\overline{X}$ = 4.24) ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่สม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 4.22) ผู้บริหารสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.21) และผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีและสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนของครูและผู้เรียน ($\overline{X}$ = 4.12) ตามลำดับ และผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.06) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 4.27) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ มาใช้บูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร

งานของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.22) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วน เกี่ยวข้องโดยการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและนโยบายของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.19) และผู้บริหารมีการพัฒนาขีดความสามารถของครูด้านการใช้เทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.18) ตามลำดับ และผู้บริหารมีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มขยายและสนับสนุนการจัดการ ($\overline{X}$ = 4.17) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.21) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ($\overline{X}$ = 4.18) ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ปัญหาและตีความข้อมูล ($\overline{X}$ = 4.17) และผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 4.14) ตามลำดับ และผู้บริหารและครูมีการประเมินการบริหารคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.11) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ($\overline{X}$ = 4.33) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.32) ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงการใช้เทคโนโลยี ได้ตรงความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.31) และผู้บริหารออกกฎระเบียบ และมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีและบังคับใช้ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ($\overline{X}$ = 4.24) ตามลำดับ และผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบต่อสังคม ($\overline{X}$ = 4.21) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักาณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา

(t= 0.801, Sig. = 0.43) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักาณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ครอบคลุม สามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีระบบและเกิดประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ครูผู้สอน นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและมีจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ และบรรจบ บุญจันทร์ (2557, หน้า 88) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ด้านความเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560, หน้า 103–122) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากสุดไปน้อยสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล รองลงมา คือ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในการบริหารงาน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ภาพรวมครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสองแต่ละแห่ง ต่างมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูผู้สอนเข้าใจถึงบทบาท กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการศึกษา และสามารถเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเหด หมัดอะดัม และสุนทรี วรรณไพเราะ. (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูที่มีอายุ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

2.2 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสองแต่ละแห่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน มีการจัดสรรงบประมาณ ส่งเสริมการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา

มีการใช้และพัฒนาตนเองในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ นิศาชล บำรุงภักดี (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรมีการกระตุ้นให้เกิดการผสานวิสัยทัศน์ในการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติจริง ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนดำเนินงานภายในสถานศึกษา และดำเนินการส่งเสริมพัฒนาตนเอง คณะครูและบุคลากรในการพัฒนาวิชาชีพทางเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

2. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และระบบทางเทคโนโลยี จัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญในการดูแลระบบเทคโนโลยีของสถานศึกษา หรือให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่คณะครู บุคลากรทางการศึกษา หรือนักเรียน ตลอดจนระบบการจัดเก็บข้อมูลและการนำข้อมูลภายในสถานศึกษาไปใช้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอื่น ๆ เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน และเป็นการให้ความสำคัญกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2558 ที่ได้มุ่งเน้นให้มีการผลิต

บุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาตนเองโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **ข่าววงการศึกษา : การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกดิจิตอล.** สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2564, จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/.

กฤษพล อัมระนันท์. (2559). **การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่วงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, นครสวรรค์.

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1. (2563). **รายงานสรุปจำนวนบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1.** สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2564, จาก http://www.phrae1.go.th/main/.

กัลยภรณ์ คาราการ ณ อยุธยา. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำวัฒนธรรมองค์การกับความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล ศึกษาธนาคารพาณิชย์ในเขตจังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

กัลยภรณ์ ดาราการ ณ อยุธยา. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำวัฒนธรรมองค์การกับความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล ศึกษาธนาคารพาณิชย์ในเขตจังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

คมพิศิษฐ์ ศรีบุญเรือง. (2558). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

จรูญรัตน์ วัฒนศักดิ์ศิริ. (2561). **การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของหัวหน้าสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.** ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ทวี พริ้นท์.

ชลธน วรรณศรียพงษ์. (2553). **คุณลักษณะภาวะผู้นำผู้บริหารอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

ชวลิต เกิดทิพย์. (2550). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ด., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ และบรรจบ บุญจันทร์. (2557). **การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.

ทิมมิกา เครือเนตร. (2552). **ภาวะผู้นำกับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบริษัท ไทย ฟู้ดส์ กรุ๊ป จำกัด.** วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.

ธนกฤต พราหมน์นก. (2560). **การศึกษาองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.** วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วย SPSS.** กรุงเทพฯ: วีอินเตอร์พริ้นท์.

นิคม นาคอ้าย. (2549). **องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์และปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

นิศาชล บำรุงภักดี. (2563). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนชในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร. **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,** 9(34).

เนตรพัณณา ยาวิราช. (2552). ***ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ*** (พิมพครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลกรุป.

บรรจบ บุญจันทร์. (2554). **โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เพ็ญศิริ สมเรือน. (2560). **ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ภัทราพร ธัญกิจเจริญสิน. (2558). ภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7, **สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษชวลิตกุล,** 3(1).

แม็กซ์เวลล์, จอห์น ซี. (2555). **ภาวะผู้นำ 5 ระดับ The 5 Levels of Leadership** (พิมพ์ครั้งที่ 2). (วันดี อภิรักษ์ธนากร, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

วสันต์ อติศัพท์. (2550). ทิศทางใหม่ของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาและการเตรียมครูแห่งอนาคต. ใน **การสัมมนาโสต–เทคโนสัมพันธ์ ครั้งที่ 16.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วีรยา พวงไทย. (2550). **ภาวะผู้นำการตัดสินใจการมองในแง่ดีการทำงานเป็นทีมกับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าระดับต้นโรงงานผลิตรถยนต์.** วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และศุภร เสรีรัตน์. (2542). **การวิจัยตลาด: ฉบับมาตรฐาน.** กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **เด็กไทย IT ป 2001.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุทธนู ศรีไสย์, นิรชาภา ทองธรรมชาติ, จิตต์นิภา ศรีไสย, สงกรานต์ วีระเจริญกิจ และสุภาณี จุลชู. (2547). **การประเมินประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุเหด หมัดอะดัม และสุนทรี วรรณไพเราะ (ผู้บรรยาย). (15 มีนาคม 2562). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. ใน **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 20** (หน้า 1905–1915). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

101world. (2563). **การใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ='ความเหลื่อมล้ำ' ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น? :'โรคใหม่' สร้าง 'โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่' : อนาคตการศึกษาไทยยุคหลัง COVID-19**. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2563, จาก https://www.the101.world/future-of-thai-education-aftercovid19/.

American Institute for Research: AIR. (2009). **Evaluation of the school technology leadership initiative: external evaluation report #2.** Washington, DC: American Institutes of Research.

Amnunzio, S. (2001). E-leadership. **Traning,** 38(6), 67-69.

Anderson, R. E. and Dexter, S. L. (2003). **School technology leadership: Incidence and impact.** Irvine: Center for Research on Information Technology and Organizations, University of Califonia.

Bennis, W. G. and Nanus, B. (1985). **Leaders: The Strategies for Taking Change.** New York: Harper and Row.

Bruke, R. (2003). **e-leadership.** Retrieved June 1, 2021, from http://www.metafuture.org/.

Burns, J. M. (1978). **Leadership.** New York: Harper and Row.

Cahapay, M. B. (2020). Rethinking Education in the New Normal Post-COVID-19 Era: A Curriculum Studies Perspective. **AQUADEMIA,** 4(2), 1-5.

Chairatchaneeboon, M. (2563). **4 เทรนด์การศึกษา โรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21.** สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2563, จาก https://www.disruptignite.com/blog/school-of-the-future.

Farkas, S., Johnson, J., Duffett, A., Foleno, T. and Foley, P. (2001). **Trying to Stay Ahead of the Game: Superintendents and Principals Talk about School Leadership.** New York: Public Agenda.

Fiedler, F. E. (1976). **A Theory of Leadership Effectiveness.** New York: McGraw-Hill.

Flanagan, L. and Jacobsen, M. (2003). Technology Leadership for the Twenty-first Century Principal. **Journal of Educational Administration,** 41(2), 124-142.

Halpin, A. N. (1996). **Theory and Research in Administration.** New York: Macmillan.

Hersey, P. and Blanchand, K. H. (1988). **Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources** (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Keen, P. G. (2003). It's Agenda for e-leadership. **Computer World,** 3(34), 4-5.

Kozloski, K. C. (2006). **Principal Leadership for Technology Integration: A Study of Principal Technology Leadership.** Thesis, Doctor of Philosophy, Drexel University, United States.

Langworthy, M. and Neufeld, P. (2017). **Fresno Unified, Futures Challenge, and 21C Learning Design Fresno Personalized Learning Initiative: Year 1 Report.** Redmond: Microsoft.

Nance, J. P. (2003). **Public School Administrators and Technology Policy Making.** Retrieved September 14, 2011, from http://eaq.sagepub.com/content/39/4/434.full.pdf+html.

Pulley, M., Sessa, V. and Malloy, M. (2002). **E-leadership.** Retrieved June 27, 2021, from http://www.scotland.gov.uk/library5/education/cpd_leader.pdf.

Redish, T. and Chan, T. C. (2006). Technology Leadership: Aspiring Administrators' Perceptions of Their Leadership Preparation Program. **Electronic Journal for the Integration of Technology in Education,** 6, 123-139.

Rogers, T. (2000). **Diffusion of Innovations** (4th ed.). New York: Free Press.

Schmidt, G. M. and Porteus, E. L. (2000). Sustaining Technology Leadership can Require Both Cost Competence and Innovative Competence. **Manufacturing & Service Operations Management,** 2(1), 1-18.

Schwartz, D. J. (1996). **Introduction to Management : Principle, Practice and Process.** New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Terry, G. R. (1997). **Principles of Management** (3rd ed.). New York: Home Wood.

The Knowledge Loom. (2008). **Leadership Principles in Technology.** Retrieved September 11, 2021, from http://knowledgeloom.org.

Weisinger, H. and Koontz, H. (1993). **Management : a Global Perspective** (10th ed.). New York: McGraw-Hill.

William, O. (1981). **How American Business Can Meet the Japanese Challenge.** United States: Adison-Wesley.

Yee, D. L. (2000). Images of School Principals' Information and Communications Technology Leadership. **Journal of Information Technology for Teacher Education,** 9(3), 287–302.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร	ผู้ช่วยคณบดี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายบรรหาร อนันชัย	ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านกลาง (สนิทวิทยาการ)
3. นายอนุชิต พิพิธจันทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านต้นหนุน (หนุนราษฎร์สามัคคี)

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม เรื่อง คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับบนี้ใช้สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่กระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามใด ๆ ทั้งสิ้น

กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อประโยชน์ในการวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้

ขอความกรุณาท่านลงความคิดเห็นในช่องระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

5 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุดารัตน์ กำยาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. วุฒิการศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ สูงกว่าปริญญาโท

2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน

☐ 1-5 ปี

☐ 6-10 ปี

☐ 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	**คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยี**				
	5	4	3	2	1
1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์					
1.1 ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและสังเคราะห์วิสัยทัศน์เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับปรัชญาของสถานศึกษา					
1.2 ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการผสานวิสัยทัศน์					
1.3 ผู้บริหารสามารถพัฒนาวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติที่เป็นจริง โดยการแปลงวิสัยทัศน์สู่แผนยุทธศาสตร์					
1.4 ผู้บริหารมีการมีการจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
1.5 ผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อการเรียนรู้ให้ธำรงไว้อย่างยั่งยืน					

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยี				
	5	4	3	2	1
1.6 ผู้บริหารส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการบรรลุวิสัยทัศน์					
2. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน					
2.1 ผู้บริหารสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้					
2.2 ผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีและสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนของครูและผู้เรียน					
2.3 ผู้บริหารสามารถใช้ เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม					
2.4 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้บูรณการกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ					
2.5 ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่สม่ำเสมอ					
2.6 ผู้บริหารอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน					
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน					
3.1 ผู้บริหารมีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มขยายและสนับสนุนการจัดการ					
3.2 ผู้บริหารสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน					
3.3 ผู้บริหารมีการพัฒนา ขีดความสามารถของครูด้านการใช้เทคโนโลยี					

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยี				
	5	4	3	2	1
3.4 ผู้บริหารกระตุ้นให้ครู เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ มาใชบูรณาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถานศึกษา					
3.5 ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วน เกี่ยวข้องโดยการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและนโยบายของสถานศึกษา					
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล					
4.1 ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล					
4.2 ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล					
4.3 ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ปัญหาและตีความข้อมูล					
4.4 ผู้บริหารและครูมีการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน					
4.5 ผู้บริหารและครูมีการประเมินการบริหารคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา					
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี					
5.1 ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบต่อสังคม					
5.2 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร					
5.3 ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีได้ตรงความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรม					

คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยี				
	5	4	3	2	1
5.4 ผู้บริหารออกกฎระเบียบ และมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีและบังคับใช้ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด					
5.5 ผู้บริหารจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ–สกุล	สุดารัตน์ กำยาน
วัน เดือน ปี เกิด	2 กันยายน 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดแพร่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 ค.บ.(การศึกษาปฐมวัย), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	38/3 หมู่ 2 ตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
ผลงานตีพิมพ์	สุดารัตน์ กำยาน (ผู้บรรยาย). (23 เมษายน 2565). คุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่อำเภอสอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 295–305). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.